

Groeiend & trots

Maart 2025

Veldhoven

1. Stad die groeit op dorpske waarden

Over de kwaliteit van de leefomgeving vanuit het perspectief van verstedelijking, het dorpske gevoel, ontmoeten, groei en identiteit.

Veldhoven is in ruim honderd jaar sterk gegroeid, mede dankzij de industrie in Eindhoven. Ondanks de stedelijke ontwikkeling voelt Veldhoven voor veel inwoners nog steeds als een dorp. Dit komt door de manier waarop nieuwkomers zijn verwelkomd en de dorpske waarden zijn behouden.

De visie benadrukt het belang van het behouden van het dorpske gevoel, terwijl de gemeente verder groeit. Er wordt gezocht naar een balans tussen dorpsgevoel en stedelijk leven, met aandacht voor ontmoeting, groen en bereikbare, goede voorzieningen. Veldhoven blijft aantrekkelijk door in te zetten op inbreiding en transformatie, zonder grootschalige uitbreidingen. De groei moet bijdragen aan een betere kwaliteit van leven voor alle inwoners.

2. De Veldhovenaar heeft het prima voor elkaar

Over onze producten en diensten gericht op de kwaliteit van leven van de individuele inwoner: gezondheid, bewegen, zelfredzaamheid, jeugd, onderwijs, opgroeien, opvoeden, ouder worden, zorg, Wmo, schuldhulpverlening, veiligheid (sociaal).

Veldhoven verwacht een verdere groei van het aantal inwoners door economische groei en immigratie. Dit brengt uitdagingen met zich mee, zoals een stijgende vraag naar uitkeringen, Wmo-voorzieningen en jeugdzorg. We willen een samenleving zijn waarin iedereen – van jong tot oud – kan meedoen, een gezonde leefstijl heeft en voor zichzelf en elkaar kan zorgen. Om dit te bereiken, richten we ons op drie sociale pijlers: zelf- en samenredzaamheid, een goede sociale basis/sociale cohesie en een vangnet voor de inwoners die dit nodig hebben. Preventie en normalisatie zijn in deze pijlers van belang. Ook denken we na over slimme oplossingen voor wonen, zorg en welzijn, in verband met vergrijzing en arbeidstekorten.

3. Een sterke gemeenschap

Over onze producten en diensten gericht op de kwaliteit van de sociale omgeving: samenredzaamheid, internationalisering, vluchtelingen, verenigingsleven, vrijwilligers, toegankelijkheid, inclusie, ontmoeting, meedoen.

Veldhoven groeit en wordt steeds internationaler en meer divers. Sociale samenhang is essentieel om uitdagingen zoals vergrijzing, arbeidstekorten in de zorg en woningproblemen aan te pakken. Een sterke gemeenschap ontstaat, wanneer mensen elkaar helpen en vertrouwen.

In 2040 wil Veldhoven een hechte, inclusieve gemeenschap zijn, waar iedereen zich thuis voelt en bijdraagt. Veldhoven brengt verschillende culturen samen, waardeert vrijwilligerswerk en zorgt dat iedereen mee kan doen. Sociale samenhang en wederzijdse steun staan hierbij centraal.

4. Een aantrekkelijk groen en veilig Veldhoven

Over de kwaliteit en het functioneren van onze fysieke leefomgeving en ecologische systemen, vanuit het perspectief van duurzame energie, circulariteit, biodiversiteit en ecologie, klimaatbestendig, groen (stedelijk en natuur), 'schoon, gezond en veilig', water, openbare ruimte, veiligheid (fysiek).

Veldhoven wordt door haar inwoners gewaardeerd om haar aantrekkelijke groene karakter. Maar, inwoners maken zich ook zorgen over de impact van verdere bouw op de natuur. Een groene, vitale en veilige leefomgeving in Veldhoven, is van belang voor de gezondheid van onze inwoners en toekomstige generaties, zowel hier in Veldhoven als op andere plekken in de wereld.

De gemeente Veldhoven wil de kwaliteit van de leefomgeving behouden en verbeteren, en ziet de schaa sprong als kans. De visie voor 2040 is een duurzame, leefbare en inclusieve gemeente, met als speerpunten klimaatneutraliteit, klimaatbestendigheid en behoud van groene ruimtes. Deze uitdagingen moeten nu worden opgepakt en niet doorgeschoven worden naar latere generaties.

5. Goed wonen

Over wonen (betaalbaar, divers, beschikbaar), behoud jeugd, doorstroming.

De woningmarkt is krap, bouwkosten stijgen en er is een tekort aan materialen en vakmensen. Tegelijk groeit de behoefte aan betaalbare woningen, vooral voor één- en tweepersoonshuishoudens, en ouderen die zelfstandig willen blijven wonen.

Veldhoven wil voldoende woningen realiseren, die aansluiten bij de toekomstige behoeften van diverse doelgroepen. Dit vraagt om bestuurlijke keuzes en maatschappelijke bewustwording. Jongeren willen graag in Veldhoven blijven wonen, maar vinden moeilijk betaalbare woningen. Daarom streeft de gemeente naar een vitale en gezonde woonomgeving en wil - zo lang dat nodig is - een flink bouwtempo aanhouden om aan die vraag naar woningen te voldoen.

6. Voorzieningen voor iedereen

Over de kwaliteit van leven vanuit perspectief van maatschappelijke voorzieningen, detailhandel, horeca, sport, cultuur, recreatie, vijftien-minuten stad.

Voorzieningen en evenementen dragen bij aan de levenskwaliteit en sociale cohesie in Veldhoven. Voorzieningen zoals winkels, scholen, gezondheidszorg en parken zijn belangrijk. Veldhoven wil daarnaast een vijftien-minuten stad zijn, waar alles binnen vijftien minuten lopen of fietsen bereikbaar is. Dat bevordert ook gezondheid en duurzaamheid. Goede verbindingen met Eindhoven blijven essentieel. De groei van de regio vraagt om extra gezondheidszorg, onderwijs- en sportvoorzieningen. Daarbij wil Veldhoven de balans tussen dorpsgevoel en stedelijke voorzieningen behouden. Ontmoetingsplekken in wijken zijn belangrijk voor een hechte en verbonden gemeenschap. Ons streven? Een hoog voorzieningenniveau en een gezonde levensstijl voor alle inwoners.

7. Betrokken ondernemen en een bereikbaar Veldhoven

Over economie, Brainport, mobiliteit, energie (beschikbaarheid van), arbeidsmarkt, talentontwikkeling.

Onze gemeente groeit snel, vooral door ASML werken veel mensen in Veldhoven. Bedrijven moeten werknemers uit andere landen halen, omdat er te weinig mensen op de arbeidsmarkt zijn en bedrijven willen blijven groeien. Dit kan alleen als de regio aantrekkelijk blijft. Ook kleine en

8. Samenwerken aan de regio

Over regionale samenwerking (o.a. MRE en SGE) en bestuurlijke relaties (rijk, provincie, GGD, waterschap, etc.).

De gemeente Veldhoven heeft steeds meer en complexere taken, zoals duurzaamheid, jeugdzorg en veiligheid. Tegelijkertijd stijgen de kosten en is er minder geld. Veel taken zoals economie, mobiliteit en jeugdzorg zijn nu de verantwoordelijkheid van de regio.

9. Een gemeente voor de Veldhovenaren

Over communicatie, participatie, netwerk, gemeentelijke organisatie en dienstverlening.

De overheid moet zich aanpassen aan de snelle veranderingen in de samenleving. Als de overheid niet meebeweegt, verliezen mensen het vertrouwen. Het is daarom essentieel om nieuwe werkwijzen te vinden en de juiste koers te houden.

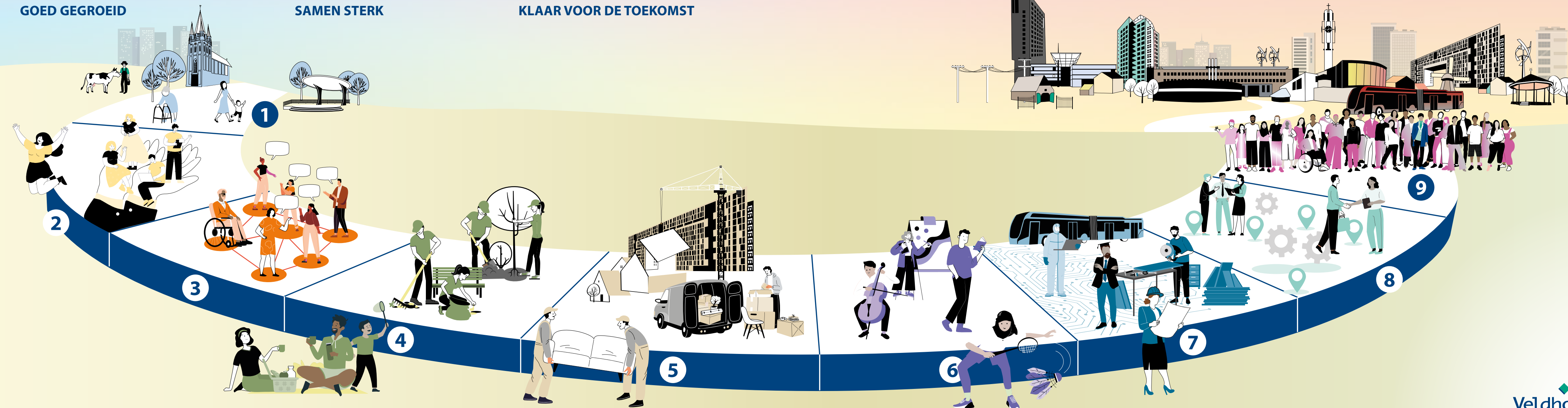
Inwoners willen serieus genomen worden en verwachten dat de overheid hen betreft en helder communiceert. Veldhoven zet hierop in door open gesprekken te voeren met inwoners en partners, over beleid en plannen. Er is ruimte voor ideeën en initiatieven van inwoners. Daarnaast biedt Veldhoven toegankelijke dienstverlening en handelt snel en betrouwbaar.

GOED GEGROEID

SAMEN STERK

KLAAR VOOR DE TOEKOMST

Groeiend & trots

Gemeente Veldhoven
maart 2025

voorwoord.

Voor u ligt de **visie op gemeente Veldhoven** – onze blik op de toekomst van onze gemeente. Hoe zorgen we ervoor dat Veldhoven ook in de komende jaren met de opgaven die op ons afkomen een fijne plek blijft om te wonen, te werken en te leven?

Onze gemeente groeit nog steeds dankzij de sterke economie in de Brainportregio. Als Veldhoven zijn we trots dat we daaraan bijdragen en van profiteren, maar dit brengt ook uitdagingen met zich mee. Trots ook omdat Veldhoven in de afgelopen zeven decennia is uitgegroeid tot een gemeente die ertoe doet – niet alleen binnen de Brainportregio, maar zelfs wereldwijd. De machines die hier ontwikkeld en gebouwd worden, zijn van onschatbare waarde voor de wereld. Trots op het dorpse gevoel dat veel inwoners in Veldhoven ervaren. Waar mensen elkaar kennen en zich verbonden voelen. Een gevoel dat we koesteren en willen behouden.

Tegelijkertijd zijn er met die groei ook zorgen over de kwaliteit van leven in onze mooie gemeente. Wat betekenen al die nieuwe woningen en banen voor Veldhoven en onze omgeving? Zorgen zijn er ook over beschikbaarheid van de zorg, leraren, energie en schoon water. Dat vraagt om slimme oplossingen, lef en samen de schouders eronder. Veel van deze opgaven hebben we niet volledig in de hand. Maar wat we wél kunnen doen, is blijven inzetten op waar Veldhoven sterk in is: samenwerken, naar elkaar omkijken – ook naar nieuwkomers – pionieren en vooruitdenken. Dat heeft ons gebracht waar we nu staan, en dat blijft de basis voor onze toekomst.

Deze visie bouwt voort op het beleid van de afgelopen jaren. We komen de afspraken die we hebben gemaakt met rijk en regio na en werken mee aan de schielsprong waar de regio nu in zit. Maar dat proberen we wel zo goed mogelijk te doen én we zetten koers naar een toekomst waarin brede welvaart centraal staat. Dit vraagt tijd, inzet en samenwerking met de hele Veldhovense samenleving.

We geloven in een toekomst waarin Veldhoven niet alleen groeit, maar ook bloeit. En hoe mooi het hier is, daar mogen we best wat vaker bij stilstaan.

Mede namens de raad van de gemeente Veldhoven
Marcel Delhez
Burgemeester

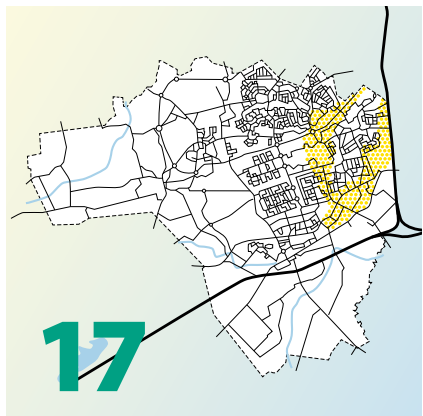
Colofon

Deze visie is een uitgave van de gemeente Veldhoven

Inhoud en tekst: Gemeente Veldhoven
Vormgeving: Seña Ontwerpers

Vastgesteld door de raad van de gemeente Veldhoven op 25 maart 2025

inhoud.

Voorwoord	3
Inleiding	6
• Waarom een visie op gemeente Veldhoven?	6
• Inwonersvisie - Op weg naar Veldhoven 2040	6
• Van inwonersvisie naar toekomstvisie	7
• Van zes naar negen thema's	8
Veldhoven van de toekomst: drie vergezichten	10
• De toekomst van Veldhoven	10
• Wat is Veldhoven?	10
• De drie vergezichten – focus op Brede Welvaart	11
- Goed gegroeid	12
- Samen sterk	12
- Klaar voor de toekomst	13
Goed gegroeid	14
• Balans in economische, ecologische en sociale ontwikkeling	15
• Focus in tijd, ruimte en economisch profiel	16
Samen sterk	19
• Versterken van de identiteit van Veldhoven	19
• Integratie van nieuwkomers en inclusie	20
• Naar een nieuwe balans	22

Klaar voor de toekomst	23
• Zorg en ondersteuning	23
• Duurzaamheid, ecologie en klimaat	24
• Voorzieningen en dienstverleningen	24
• De regionale positie van Veldhoven	25
• Brainport na de schaa sprong	26
DE KEUZES VAN VELDHOVEN	29
• De stad die groeit op dorpse waarden	30
• De Veldhovenaar heeft het prima voor elkaar	34
• Een sterke gemeenschap	37
• Een aantrekkelijk groen en veilig Veldhoven	41
• Goed wonen	46
• Voorzieningen voor iedereen	50
• Betrokken ondernemen en een bereikbaar Veldhoven	54
• Samenwerken aan de regio	58
• Eén gemeente voor alle Veldhovenaren	61
Bijlagen	64
• Bijlage 1: Beleidsdocumenten waarnaar wordt verwezen	67
• Bijlage 2: Samenhang tussen de vergezichten en de thema's	69

inleiding.

Waarom een visie op gemeente Veldhoven?

In 2022 heeft de gemeenteraad het college gevraagd om een nieuwe visie op gemeente Veldhoven op te stellen. Hoewel er al veel beleidsnota's, plannen en visies bestaan voor verschillende onderwerpen, ontbrak een overkoepelende visie die richting geeft aan de toekomst van onze gemeente. Deze visie zorgt ervoor dat alle plannen samenkomen in één helder toekomstbeeld. De gemeenteraad wilde dat deze visie werd gemaakt, samen met de inwoners van Veldhoven.

Schaalsprong: een volgende stap voor Veldhoven

Deze vraag kwam op een moment waarop Veldhoven, samen met de regio, midden in een schaa sprong zit. Er wordt volop gebouwd: woningen, bedrijfspanden en infrastructuur. De groei is niet per se sneller dan voorheen, maar wel complexer en ingrijpender. Veldhoven staat aan de vooravond van een nieuwe fase in haar ontwikkeling. Naar verwachting zal onze gemeente binnen vier jaar meer dan 50.000 inwoners tellen. Het aantal banen groeit mee, afhankelijk van ontwikkelingen bij bedrijven zoals ASML. Deze stap vraagt om een bredere blik. Het daagt Veldhoven uit om groter te durven denken. Nooit eerder was de betrokkenheid van het Rijk bij onze regio zó groot. Dit biedt kansen, maar vraagt ook om een duidelijke koers voor de toekomst.

Inwonersvisie – Op weg naar Veldhoven 2040

In 2023 is een project gestart om samen met inwoners te bepalen waar de visie op gemeente Veldhoven 2040 over moet gaan. Tijdens gesprekken kwamen zes thema's steeds weer naar voren:

- ◆ Het dorpse karakter
- ◆ De Veldhovense gemeenschap
- ◆ Groen als onderdeel van een prettig leven

- ◆ Woningmarkt en voorzieningen
- ◆ Meedoen in Veldhoven
- ◆ Betrekken van de samenleving

Op basis van deze thema's is een eerste toekomstbeeld geschetst en zijn ideeën verzameld over de rol van de gemeente. Dit vormde samen de visie 'Op weg naar Veldhoven 2040'.

In mei 2024 is deze visie besproken in de gemeenteraad. De raad onderschreef de geschetste toekomstbeelden, maar vond dat een visie op gemeente Veldhoven breder moest zijn en meer onderwerpen moest omvatten.

Daarom heeft de raad 'Op weg naar Veldhoven 2040' vastgesteld als Inwonersvisie en het college opdracht gegeven om de visie uit te breiden met de ontbrekende, belangrijke thema's voor de gemeente.

Van inwonersvisie naar toekomstvisie

In Veldhoven zijn de afgelopen drie jaar, naast de Inwonersvisie, ook een groot aantal andere visies vastgesteld.

Denk maar aan:

- ◆ *de Omgevingsvisie*, die een beeld schetst van de ruimtelijke ontwikkeling van Veldhoven;
- ◆ *de Woon(zorg)visie*, die vooruitblikkt naar een toekomstbestendige woningvoorraad;
- ◆ *de visie op sociaal maatschappelijke ontwikkeling*, die een beeld geeft van de toekomst van de samenleving op sociaal vlak.

Ook zijn er visies vastgesteld over dienstverlening, participatie, mobiliteit, detailhandel en horeca. Tot slot is (en wordt) er gewerkt aan visies voor werklocatie De Run en het Citycentrum. Daarnaast zijn er in regionaal verband over verschillende onderwerpen – zoals verstedelijking en economie – visies en afspraken vastgesteld.

Om die reden is ervoor gekozen om de inwonersvisie vooral aan te vullen met de koers die al in die visies is opgenomen. Die koers is immers actueel en het traject van de inwonersvisie heeft ook geen aanleiding gegeven om daar anders over te denken.

Wel zijn op basis van alle gemaakte keuzes en inzichten drie vergezichten opgesteld, die aansluiten bij de grootste opgaven voor de komende jaren.

Van zes naar negen thema's

Het vertrekpunt van deze visie zijn de zes thema's uit de inwonersvisie. Alle keuzes die daarmee al zijn gemaakt door de raad, nemen we mee.

De onderwerpen die op basis van de andere visies zijn toegevoegd hebben onder meer betrekking op:

- ◆ Economie
- ◆ Voorzieningen
- ◆ Regionale samenwerking
- ◆ Onderwijs
- ◆ Gezondheid
- ◆ Klimaat
- ◆ Jeugd
- ◆ Veiligheid
- ◆ Toekomst van de samenleving

In bijlage 1 zijn de onderzochte beleidsstukken opgenomen.

Niet al deze nieuwe onderwerpen passen logisch in de thema's van de inwonersvisie. Daarom zijn de thema's iets verschoven, én zijn er een aantal nieuwe thema's toegevoegd.

De negen thema's van de visie die nu voor ligt zijn:

1. Stad die groeit op dorpse waarden;
2. De Veldhovenaar heeft het prima voor elkaar;
3. Een sterke gemeenschap;
4. Een aantrekkelijk groen en veilig Veldhoven;
5. Goed wonen;
6. Voorzieningen voor iedereen;
7. Goed ondernemen en een bereikbaar Veldhoven;
8. Samenwerken aan de regio;
9. Een gemeente voor alle Veldhovenaren.

Deze negen thema's worden verderop in deze visie verder toegelicht. Bij elk thema is aangegeven:

- ◆ Over welke gemeentelijke taakvelden het thema gaat;
- ◆ Wat de opgave is;
- ◆ Wat (indien van toepassing) er in de inwonersvisie over wordt gezegd;
- ◆ Wat we willen bereiken (doelen);
- ◆ Waar we in geloven (waarden);
- ◆ Waar we voor kiezen.

Het gaat bij deze thema's – net als bij de inwonersvisie – over de periode tot 2040.

Het Veldhoven van de toekomst: drie vergezichten

De toekomst van Veldhoven

De toekomst van Veldhoven is onlosmakelijk verbonden met die van de Brainportregio. Deze regio heeft de afgelopen jaren een flinke ontwikkeling doorgemaakt en is een van de – zo niet dé – belangrijkste economische regio van het land geworden. Als Veldhoven zijn we daar trots op.

Dat betekent wel dat Veldhoven ook de komende jaren flink blijft groeien, zoals het ook de afgelopen decennia heeft gedaan. De afweging of die groei nog wel wenselijk of noodzakelijk is, is al jaren geen lokale keuze meer, maar een regionale en misschien zelfs wel een nationale keuze. Het is wél een keuze, waar we doorlopend over in gesprek moeten blijven met de regio en het rijk.

Dat betekent dat we vooral moeten blijven investeren in de verdere ontwikkeling van onze gemeente. Dat vraagt om een duidelijke koers nú, maar ook om concrete doelen voor de toekomst.

Wat is Veldhoven?

- ◆ Een gemeente waar de kwaliteit van leven uitstekend is, niet alleen door een goed voorzieningenniveau, maar ook door een fijne, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving;
- ◆ Een gemeente die er internationaal toe doet als het gaat om werken en ondernemen en daarvoor het passende ondernemers- en vestigingsklimaat biedt;
- ◆ Een gemeente waar de dorpse sociale waarden nog hoog in het vaandel staan en waar de kwaliteit van samenleven goed is;

- ◆ Een gemeente waar nieuwkomers – net zoals in de afgelopen decennia – welkom zijn en snel worden opgenomen in de samenleving;
- ◆ Een gemeente waar samenwerken in het DNA zit en die kracht ook toont in de regio;
- ◆ Een gemeente die trots is op wat er binnen de gemeentegrenzen, maar ook binnen de regio bereikt is en nog gaat worden.

De drie vergezichten – focus op Brede Welvaart

Deze visie werkt verschillende onderwerpen uit in negen thema's. Dat kan de indruk wekken dat onderwerpen als 'duurzaamheid', 'voorzieningen' of 'participatie' op zichzelf staan, maar dat is niet de bedoeling. In werkelijkheid zijn de thema's sterk met elkaar verbonden. Zo spelen duurzaamheid en participatie in elk thema een rol, en is 'goed wonen' alleen mogelijk met een groene en veilige leefomgeving, ontmoetingsplekken en goede bereikbaarheid.

Om een samenhangende blik op de toekomst te behouden, hebben we – naast de thematische keuzes – drie vergezichten opgesteld. Deze vergezichten zijn ambities die we over vijftien tot twintig jaar willen bereiken en kijken daarmee verder vooruit dan de thema's.

We baseren ons op het *bredewelvaartsperspectief* dat maatschappelijke kwaliteit meet in economische, ecologische en sociaal-maatschappelijke uitkomsten. Op dit moment gebruiken we vooral de regionale monitor Brede Welvaart van het CBS¹, maar we willen ook verkennen hoe we als Veldhoven concreter kunnen maken (daarover later meer).

Brede welvaart draait om het welzijn van de samenleving, zowel de kwaliteit van leven in het 'hier en nu', als de impact van onze manier van leven op het welzijn van mensen op andere plekken en voor toekomstige generaties. Als gemeente richten we ons vooral op het welzijn van onze huidige én toekomstige inwoners, ondernemers, werknemers en bezoekers – de Veldhovense samenleving.

In lijn met het Sociaal en Cultureel Planbureau², zien wij de kwaliteit van de samenleving als kern van Brede Welvaart.

1. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart>

2. Kennisnotitie Brede welvaart en kwaliteit van de samenleving, SCP, 28-02-2024

De drie vergezichten die we in deze visie hebben opgenomen zijn:

1 GOED GEGROEID

Over het zo goed mogelijk begeleiden van de huidige schaa sprong **in het 'hier en nu'**.

Over vijftien of twintig jaar willen we tegen elkaar kunnen zeggen: 'wat zijn we goed gegroeid'. Goed betekent hier 'verstandig', met oog voor de toekomst en met oog voor behoud, of nog liever versterking van de kwaliteit van leven in Veldhoven. We streven ernaar dat we later trots kunnen terugkijken en zeggen dat we deze grote uitdaging binnen onze mogelijkheden zo goed mogelijk hebben aangepakt.

2 SAMEN STERK

De Veldhovense samenleving, nu en in de toekomst.

Over het ontwikkelen en versterken van gemeenschappen en sociale structuren, in een tijd van grote maatschappelijke verandering. We willen dat de Veldhovense samenleving niet alleen nu, maar ook over tien, twintig,

dertig jaar een hechte en sterke gemeenschap is. De uitdagingen die op ons afkomen – van de schaa sprong tot bredere maatschappelijke ontwikkelingen – mogen de veerkracht van onze samenleving niet verzwakken. De impact op de kwaliteit van de Veldhovense samenleving moet daarom altijd worden meegewogen in ons beleid. Als gemeente hebben we de taak actief bij te dragen aan het versterken van onze gemeenschappen.

3 KLAAR VOOR DE TOEKOMST

Over het tijdig inspelen op de uitdagingen **van de toekomst**.

We willen goed voorbereid zijn op de maatschappelijke opgaven die de komende decennia op Veldhoven afkomen. 'Goed groeien' helpt daarbij, omdat het voorkomt dat de schaa sprong deze uitdagingen vergroot. Maar opgaven zoals de energietransitie, klimaatverandering, een krimpende beroepsbevolking en de toenemende zorgvraag, komen sowieso op ons af – los van de schaa sprong.

Aan sommige van deze opgaven werken we al, aan andere nog niet of nog onvoldoende. We willen voorkomen dat we nu kansen missen, waardoor latere generaties voor problemen komen te staan, die we hadden kunnen voorkomen.

Brede welvaart betreft de kwaliteit van leven hier en nu en de mate waarin deze ten koste gaat van de brede welvaart van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld. Brede welvaart gaat dus over drie groepen mensen: de mensen die nu in Nederland wonen ('hier en nu'), de volgende generaties – onze kinderen en kleinkinderen – ('later') en mensen in andere landen ('elders'). [Bron: CBS]

Goed gegroeid

Veldhoven is al sinds het samenvoegen van de oude kerkdorpen in 1921 en zeker na de jaren '50, een echte groeigemeente. In de afgelopen 75 jaar is het inwonersaantal gestegen van net geen 11.000 naar ruim 47.600. Dat komt neer op gemiddeld 488 inwoners per jaar, al verliep de groei in werkelijkheid met pieken en dalen, afhankelijk van bouwprojecten en economische omstandigheden.

Onze regio heeft de afgelopen twintig jaar vol ingezet op het versterken van het regionaal economisch systeem, met de focus op de kennisintensieve maakindustrie. De gemeenten, bedrijven en onderwijsinstellingen in Zuidoost-Brabant, werken hierin intensief samen, onder andere via Stichting Brainport Eindhoven. Ook provincie en rijk erkennen het belang van de technologie die hier wordt ontwikkeld, en investeren mee in de verdere ontwikkeling van de regio. Hierdoor is de regio veel sneller gegroeid dan verwacht en maakt deze nu een schaa sprong door. Dit biedt kansen in de vorm van meer bedrijvigheid, banen en een toenemend verdienvermogen. Maar deze economische groei zorgt ook voor een toenemende vraag naar woningen, werklocaties, arbeidskrachten en mobiliteit. Die schaa sprong zorgt er ook voor dat Veldhoven de komende jaren – zeker tot 2040 - nog verder zal blijven groeien.

De uitdaging is om deze ontwikkeling op een goede manier te laten verlopen. Brede welvaart is daarbij ons kompas: we willen voorkomen dat groei ten koste gaat van het fijne leefklimaat in Veldhoven en zorgen dat iedereen die hier woont en werkt meeprofiteert. Kortom, in 2040 willen we kunnen zeggen dat we **"goed gegroeid"** zijn!

Dat 'goed groeien' doen we door ons vast te houden aan de volgende principes:

Balans in economische, ecologische en sociale ontwikkeling

Wij gaan voor 'groei in balans'. Dat betekent dat de groei van Veldhoven op het gebied van woningen, bedrijven en infrastructuur hand in hand moet gaan met een evenredige groei op alle andere terreinen die bijdragen aan de kwaliteit van leven (en dus de brede welvaart) in Veldhoven. Denk aan voldoende voorzieningen, openbare ruimte, voldoende kwantiteit en kwaliteit van openbaar groen, natuur en water, maatschappelijke dienstverlening, gezondheid, sociale cohesie en veiligheid. Groeiende druk op voorzieningen en ruimte, evenals stedelijke uitdagingen, vragen om een zorgvuldige aanpak. Daarnaast is een evenwichtige verdeling van woningen en bedrijven essentieel, net als het stimuleren van lopen en fietsen.

Groeien betekent investeren in de volle breedte. Zonder die investeringen gaat de kwaliteit van onze leefomgeving, onze samenleving en het voorzieningenniveau achteruit. Alleen benoemen dat we 'balans' of 'brede welvaart' nastreven is niet genoeg. We zullen er ook echt concreet aan moeten werken. Veel initiatieven dragen hier al aan bij, en ook in deze visie zijn keuzes opgenomen die daaraan bijdragen. Toch ontbreekt nog samenhang tussen sectoren en inzicht in de balans. Om hier goed op te kunnen sturen, moet Veldhoven helder krijgen wat balans voor ons betekent.

Aanbeveling - verken wat 'groeien in balans' betekent voor Veldhoven en hoe we de kwaliteit van leven meer centraal kunnen stellen.

Om op de kortere termijn beter te kunnen sturen op brede welvaart is inzicht nodig in de samenhang in onze inzet op economische, ecologische en sociaal-maatschappelijke thema's. Hoe kan de schaa sprong worden benut om de kwaliteit van leven en de kwaliteit van onze samenleving op peil te houden? Wat wil de gemeente Veldhoven concreet doen aan het thema Brede Welvaart en wat betekent dat voor de verschillende beleidsterreinen, projecten en programma's? Welke thema's vragen extra inzet en welke instrumenten zijn daarvoor nodig, zoals bijvoorbeeld een nieuwe maatschappelijke structuurvisie of een integraal huisvestingsplan sport.

Niet alles kan tegelijk. Daarom is het essentieel te bepalen welke thema's het meest noodzakelijk zijn om de schaa sprong in goede banen te leiden. Daar zal in eerste instantie een verkenning voor nodig zijn.

Focus in tijd, ruimte en economisch profiel

We willen als gemeente voorkomen dat de druk van de schaa sprong leidt tot een ongecontroleerde stedelijke verdichting, zonder samenhang, of het missen van kansen. De opgave is groot, waardoor we onze capaciteit en middelen doelgericht moeten inzetten. Daarom voeren we als gemeente niet alleen regie op hóe Veldhoven zich verder ontwikkelt (zoals opgenomen in onze Omgevingsvisie), maar ook op waar en wanneer er in Veldhoven verstedelijking plaatsvindt.

De komende jaren richten we onze capaciteit vooral op de sterk stedelijke structuur (het gebied langs de Heerbaan, tussen Hovenring en Traverse, het Citycentrum, en het gebied langs de Burgemeester van Hoofflaan) én werklocatie De Run. ('focusgebied stedelijke woonopgave', zie plaatje pagina 18).

Daarmee voorkomen we dat de overige woonwijken en de oude dorpskernen te veel onder druk komen te staan door de verdere verdichting. Deze focus betekent ook dat we minder capaciteit besteden aan ruimtelijke plannen in andere delen van Veldhoven, wat niet alleen efficiënter is, maar ook helpt om de balans beter te bewaken.

Daarnaast willen we de groei zo stabiel mogelijk laten verlopen. Voor zover de gemeente hier invloed op heeft, streven we naar een constante ontwikkeling van Veldhoven. Dit betekent niet alleen een stabiele bouwstroom, maar ook dat randvoorwaarden als infrastructuur, energie en water op het juiste moment beschikbaar zijn. Daarmee benutten we onze middelen optimaal en weten inwoners beter waar zij aan toe zijn.

Ook op economisch vlak moeten we met elkaar zorgen voor voldoende passende werkmilieus, zodat bedrijven hier kunnen groeien. Dit betekent niet inzetten op oneindige groei, maar duidelijke keuzes maken voor bedrijven die Veldhoven versterken. Dit doen we op twee niveaus:

1. Welke bedrijven helpen de technologische topositie van Veldhoven te behouden en te versterken?
2. Welke bedrijven dragen bij aan een sterke sociaal-economische structuur vanuit Brede Welvaart?

De focus ligt op hoe we de ruimteclaim die uit deze keuzes voortkomt, binnen de schaarse ruimte van Veldhoven kunnen faciliteren. Slimme verdichtingsoplossingen zijn daarbij essentieel.

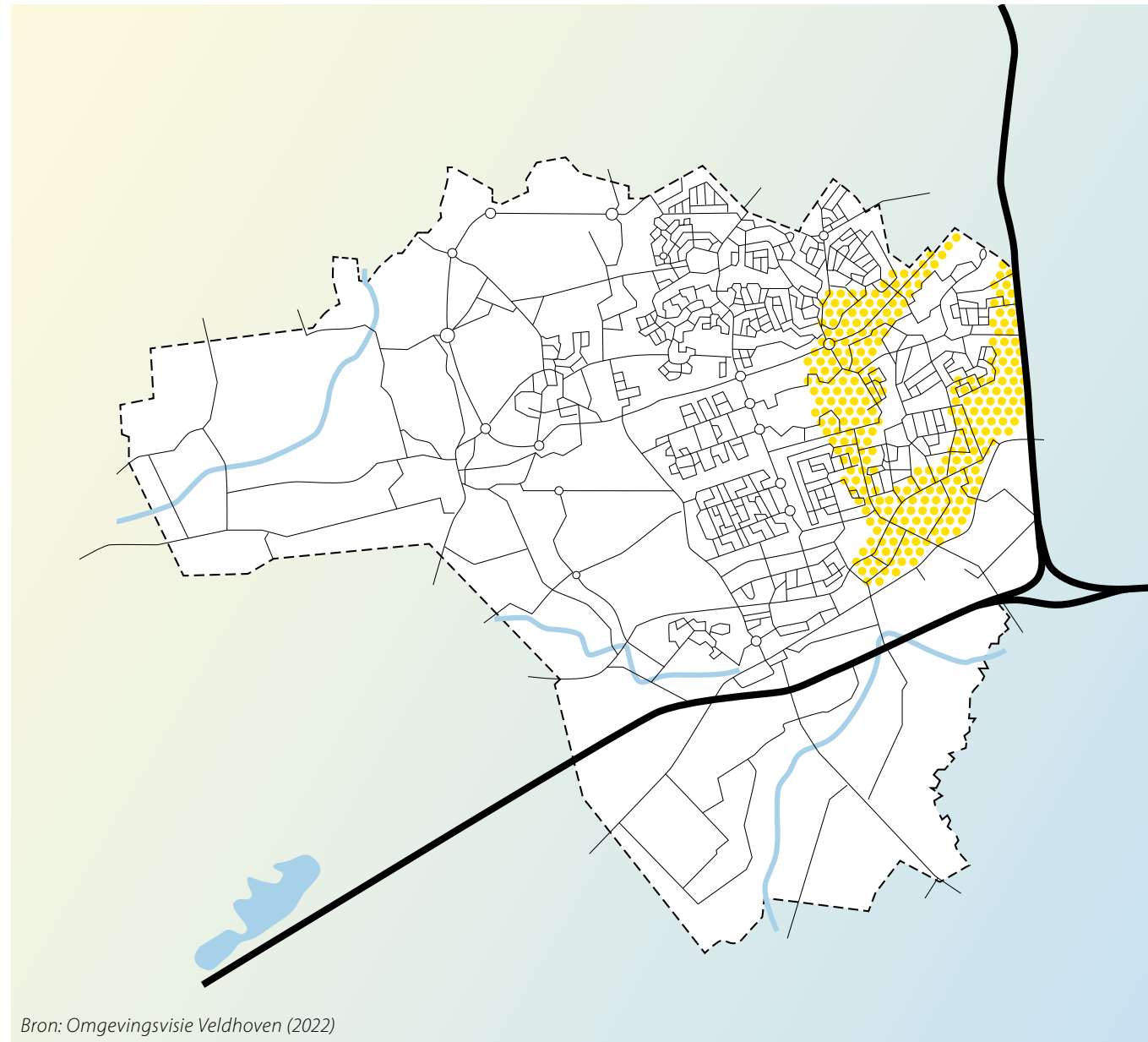

Aanbeveling: stel een economische agenda voor Veldhoven op

Hoewel Veldhoven op veel economische aspecten wel visies of beleid heeft, zijn deze erg versnipperd. De strategische koers wordt grotendeels door de regio bepaald (denk maar aan de regionale visie werklocaties en de strategische agenda Brainport). Een economische agenda maakt beter inzichtelijk welk beleid er al is, wat ontbreekt en hoe de samenhang is.

Focusgebied stedelijke woonopgave

Bron: Omgevingsvisie Veldhoven (2022)

Samen sterk

Het Sociaal Cultureel Planbureau gebruikt het begrip 'kwaliteit van de samenleving' als invulling van brede welvaart. Dit verruimt de focus van 'Kwaliteit van leven' met samenlevingsaspecten zoals sociale cohesie, duurzame ontwikkeling en effectief en legitiem overheidsbeleid. In deze visie sluiten we hierop aan door het vergezicht 'Samen sterk' centraal te stellen.

Door maatschappelijke ontwikkelingen zullen inwoners in de toekomst steeds meer op zichzelf en de directe omgeving zijn aangewezen. Een goed functionerende samenleving is daarom essentieel. Inwoners moeten waar mogelijk zelfredzaam zijn, en de samenleving samenredzaam. Veldhoven kent nu een krachtige samenleving, maar door groei (meer inwoners en meer diversiteit), en maatschappelijke ontwikkelingen zoals individualisering, komt deze onder druk te staan. Daarom investeren we in het versterken van de sociale basis, sociale cohesie, preventie en normalisering.

Versterken van de identiteit van Veldhoven

Het delen van een sterke gezamenlijke identiteit, draagt enorm bij aan de samenhang in een gemeenschap. Hier ligt dus ook een taak voor de gemeente. In meer dan honderd jaar groei, hebben de Veldhovenaren tot op de dag van vandaag de kwaliteiten van een dorpse gemeenschap weten vast te houden. De afgelopen decennia heeft Veldhoven laten zien, dat dat ook prima samen kan gaan met een goed voorzieningenniveau, internationale bedrijvigheid en verdere verstedelijking. Deze dorpse kwaliteiten willen we vasthouden – het maakt onderdeel uit van de Veldhovense identiteit.

- ◆ Veldhoven is toe aan een nieuw, herkenbaar en vooral uniek verhaal over onze identiteit. Daarbij hoort ook branding. Dit gaat niet alleen over woorden, maar ook over beelden die inwoners aanspreken en een gevoel van trots geven.
- ◆ De afgelopen jaren lag de focus op de combinatie van stad en dorp, met slogans als 'Best of Both Worlds' en 'Stad van Dorpen'. Maar dit profiel wordt ook door andere gemeenten gebruikt en sluit niet altijd aan bij alle wijken, met name

de wijken zonder dorpskern. Veldhoven heeft juist veel unieke eigenschappen die we sterker kunnen benadrukken. Denk aan onze pioniersgeest, technologische innovatie, strategische ligging in de regio, diversiteit en sterke samenwerkingscultuur. Daarmee kunnen we juist een authentiek profiel neerzetten dat echt bij Veldhoven past.

- ◆ De gemeente kan de identiteit versterken door bij nieuwe of vernieuwde wijken te letten op menselijke maat, ontmoetingsplekken, herkenbare gebouwen en een groene, gezonde leefomgeving. Denk aan een eigen ‘Veldhovense uitstraling’ voor het Citycentrum, de Burgemeester Van Hooflaan en De Run. Veldhoven heeft daarnaast nieuwe iconen nodig: opvallende gebouwen die herkenning geven.
- ◆ De gemeente kan het gevoel van trots en eenheid versterken door bijzondere prestaties van Veldhovenaren, verenigingen of lokale gebeurtenissen te benadrukken. Dit geldt niet alleen voor Veldhoven zelf, maar ook voor de wijken, buurten en de regio. Trots en identiteit spelen op verschillende niveaus een rol.

Aanbeveling: zorg voor een duidelijk en uniek nieuw verhaal voor Veldhoven en draag dat actief uit

Nu Veldhoven meer dan honderd jaar bestaat en de grens van 50.000 inwoners nadert, is het tijd om na te denken over het verhaal dat hoort bij dit nieuwe hoofdstuk voor Veldhoven. We willen een verhaal dat alle inwoners aanspreekt en bijdraagt aan trots en verbinding.

Integratie van nieuwkomers en inclusie

De samenleving functioneert alleen goed als iedereen hieraan kan en wil meedoen. Het is aan de samenleving zelf om dit mogelijk te maken, maar de gemeente heeft hier zeker een sterke faciliterende rol. Er ligt al een mooie basis in de identiteit van Veldhoven, waar de inwoners altijd open staan voor nieuwe en andere invloeden. Denk aan de snelle groei van onze naoorlogse wijken met nieuwkomers in de jaren '60, '70 en '80, de ontwikkeling van een nieuw stadshart eind jaren '70 en de ontwikkeling van het (destijds zeer vooruitstrevende) woongebied rondom Severinus.

Een samenleving waarin iedereen kan meedoen, noemen we een inclusieve gemeenschap. Dat betekent dat iedereen in Veldhoven, ongeacht achtergrond, leeftijd, geslacht, inkomen, beperking of afkomst, gelijkwaardig kan deelnemen aan

de samenleving. Inclusie bevordert sociale cohesie en vermindert discriminatie en uitsluiting, wat bijdraagt aan een harmonieuze samenleving.

De gemeente speelt hierin een cruciale rol omdat we dicht bij de inwoners staan en direct kunnen inspelen op lokale mogelijkheden en behoeften. Dit kan door het maken van inclusief beleid, dat gericht is op gelijke kansen en toegang voor iedereen. Denk aan werkgelegenheid, onderwijs, huisvesting, zorg, en participatie in de samenleving. Maar ook aan betere toegankelijkheid van openbare gebouwen, infrastructuur en openbaar vervoer voor mensen met een beperking. Digitale inclusie wordt steeds belangrijker, en (digitale) gemeentelijke diensten, zoals websites en (online) formulieren en folders, moeten voor iedereen toegankelijk zijn.

In Veldhoven speelt ook internationalisering een steeds grotere rol. Enerzijds door de economische groei in de regio, waarbij er veel kenniswerkers en arbeidsmigranten naar Nederland gehaald worden. Maar ook de groei van het aantal internationale studenten in de regio én de komst van vluchtelingen, statushouders en ontheemden, dragen bij aan de toenemende diversiteit van de bevolking.

Zowel voor deze nieuwe Veldhovenaren als voor de rest van de samenleving is integratie cruciaal. We willen een toekomst waarin iedereen volwaardig kan deelnemen aan onze samenleving. Dit vraagt om wederzijds begrip, waarbij taalbarrières en culturele verschillen - zoals uiteenlopende opvattingen over gezondheid, zorg en ondersteuning - moeten worden overbrugd. Voor veel nieuwkomers is het Nederlandse zorgsysteem ingewikkeld en onbekend. Tegelijkertijd biedt internationalisering kansen, zoals een bredere arbeidsmarkt en een meer divers personeelsbestand, wat de zorg kan versterken en innovatie kan stimuleren. Ook kan het verenigingsleven, vrijwilligerswerk en het voorzieningenniveau hiervan profiteren. Een toekomst waarin iedereen volwaardig deelneemt aan de samenleving is het doel.

Aanbeveling: veranker internationalisering en diversiteit in beleid en dienstverlening

De groeiende internationalisering en diversiteit vragen om een nadrukkelijker rol in het gemeentelijk beleid en de dienstverlening. Dit betekent meer inzet op inclusie, evenals het stimuleren en faciliteren van integratie en participatie van nieuwkomers. Daarnaast is het belangrijk om de toegankelijkheid van voorzieningen en diensten verder te ontwikkelen en beter af te stemmen op een steeds diversere samenleving.

Naar een nieuwe balans

De verhoudingen tussen overheid en samenleving zijn continu aan verandering onderhevig. Ook de gemeentelijke overheid moet zich voortdurend aanpassen aan wat samenleving, hogere overheden en partners van haar verwachten.

De afgelopen jaren zien we een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die vragen om wat nadrukkelijker naar die verhouding te kijken. Denk aan de internationalisering van de samenleving, de individualisering, polarisatie, internationale spanningen en toenemende ongelijkheid. Maar ook de vergrijzing, de krimpende beroepsbevolking, de toegenomen vraag naar (ook nog eens complexer wordende) zorg en het steeds verder afnemende vertrouwen in de overheid.

De invloed die gemeenten hebben, is per taak verschillend. Daar waar de gemeente op het vlak van ruimtelijke ordening stevig aan het roer staat, heeft zij op het vlak van zorg niet veel in de melk te brokkelen. Thema's als mobiliteit en economie betreffen steeds vaker een regionale aangelegenheid. De mate van invloed bepaalt mede welke rol de gemeente zich kan aanmeten, denk bijvoorbeeld aan regisseur, verbinder, facilitator, doorgeefluik, of initiator. Veel taken van de overheid zijn daarbij de afgelopen jaren gedecentraliseerd en op de verantwoordelijkheid van de gemeenten terechtgekomen. Omdat onder meer de uitgaven met betrekking tot jeugdzorg en Wmo lastig te beïnvloeden zijn, hebben gemeenten weinig financiële ruimte om nieuwe taken op te pakken. Niet voor niets constateert de Raad voor het Openbaar bestuur in 2024 dat er bij de gemeentelijke overheid sprake is van “een disbalans tussen taken, organisatie, bevoegdheden en bekostiging”. Dat betekent dat de gemeenten steeds minder in staat zijn om nieuwe maatschappelijke opgaven zo maar even op te pakken. Dat vraagt daarmee meer van inwoners en samenleving. De rol van de overheid zal verschuiven van een partij die ondersteuning verleent, naar een partij die de inwoners en samenleving in hun kracht zet, zodat ze de toekomstige opgaven zelf en samen het hoofd kunnen bieden. Samen met inwoners, partners en ondernemers zullen we voortdurend op zoek moeten blijven naar de juiste rolverdeling om de kwaliteit van de samenleving te borgen.

Aanbeveling: voer het structurele gesprek met de samenleving

De gemeente is vaak in gesprek met de inwoners over concrete plannen. Daarmee komen we te weten wat de samenleving van die plannen vindt. Ook kunnen we de samenleving betrekken bij die plannen. We vangen zo alleen niet op wat de wensen van de samenleving zijn over onderwerpen waar we als gemeente niet mee bezig zijn en waar we geen plannen voor maken. Deze visie kan gebruikt worden om met inwoners het structurele gesprek aan te gaan over de toekomst van Veldhoven.

Klaar voor de toekomst

We weten dat er de komende jaren grote nieuwe opgaven op ons af komen, zoals schaarste in de zorg, klimaatafspraken en de gevolgen van klimaatverandering, zoals waterveiligheid en hittestress.

Veldhoven gelooft dat voorkomen beter is dan genezen. In de afgelopen jaren is al flink ingezet op preventie, bijvoorbeeld in het jeugd- en veiligheidsbeleid in de Visie op Sociaal Maatschappelijke Ontwikkeling is dit een speerpunt. Dit willen we uitbreiden naar andere vakgebieden zoals bijvoorbeeld maatschappelijke voorzieningen, kwaliteit van de leefomgeving, klimaatmaatregelen en duurzaamheid.

We kiezen er dan ook voor om ons op tijd voor te bereiden, zodat Veldhoven in de toekomst minstens zo'n fijne gemeente blijft als vandaag de dag. Bovendien willen we toekomstige generaties – zowel inwoners als bestuurders – niet met een onmogelijke opgave opzadelen.

Dit verwachten we ook van onze inwoners, bedrijven en instellingen. Als zij zich op tijd voorbereiden op volgende levensfases, zullen zij langer zelfredzaam zijn.

Zorg en ondersteuning

Door de vergrijzing, de toenemende vraag naar zorg en het tekort aan arbeidskrachten, staat het Nederlandse zorgstelsel zwaar onder druk. Dit heeft ook impact op de gemeentelijke dienstverlening. We richten ons vooral op preventie, door onder andere bewustwording te stimuleren bij zowel individuen als de samenleving, bijvoorbeeld rond een gezonde leefstijl. Daarnaast investeren we in de zelf- en samenredzaamheid van de Veldhovense gemeenschap. Voor inwoners die dit niet kunnen, is er een vangnet. Dit gaat niet alleen over gedrag, maar ook met de inrichting van de leefomgeving, zoals goede bereikbaarheid voor iedereen en gevarieerde wijken.

Duurzaamheid, ecologie en klimaat

Eenzijds willen we klimaatverandering een halt toe roepen en onze ecologische voetafdruk verkleinen (niet alleen onze uitstoot, maar ook vervuiling en gebruik van grondstoffen). We willen de planeet netjes achterlaten voor toekomstige generaties. We zetten alles op alles om de afspraken van het klimaatakkoord na te komen, maar hebben bijvoorbeeld ook aandacht voor biodiversiteit en het gebruik van materialen.

Anderzijds is die klimaatverandering deels al een feit en zullen we ons daarop moeten aanpassen. Dat laatste betekent dat onze leefomgeving (ook gebouwen en private terreinen) zo moet worden ingericht dat we zijn voorbereid op veel water, maar ook rekening moeten houden met hitte en droogte. Met het integraal maatschappelijk beheerkader hebben we een goed uitgangspunt om direct aan de slag te gaan in de openbare ruimte. Het is daarnaast goed om beleid te voeren voor de middellange en lange termijn en voor andere delen van de fysieke leefomgeving.

Aanbeveling: voer beleid om de negatieve impact op de aarde en het klimaat te verminderen en zorg tegelijkertijd voor maatregelen om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen

Veldhoven heeft al wel beleid op de energietransitie. Op onder meer circulaire economie, water en hitte is nog geen specifiek beleid. Er staan wel wat uitgangspunten in onder meer de Omgevingsvisie en met het Integraal Maatschappelijk Beheerkader is er ook aandacht voor maatregelen. De gemeente heeft echter geen langetermijnvisie op deze onderwerpen. Een dergelijke visie helpt om meer doelmatig te werken aan een toekomstbestendig Veldhoven

Voorzieningen en dienstverlening

Het op niveau houden van onze voorzieningen en (gemeentelijke) dienstverlening in de gemeente vraagt erom goed in te spelen op groei en demografische ontwikkelingen, maar ook tijdig rekening te houden met maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. Als we dergelijke ontwikkelingen te lang negeren, ontstaat er een kloof tussen het

gewenste en het daadwerkelijke voorzieningenniveau die steeds lastiger te dichteren is. Zie ook het thema 'Voorzieningen voor iedereen'.

Aanbeveling: zorg, in lijn met actie 1 (groei in balans), voor een helder beeld van hoe de leefomgeving, voorzieningen en gemeentelijke dienstverlening meegroeien met de bevolkingsgroei, de samenstelling van de samenleving en veranderende maatschappelijke behoeften.

Daarbij kan onder meer worden gedacht aan een actuele maatschappelijke structuurvisie en integrale huisvestingsplannen voor sport en maatschappelijke functies (net zoals we dat al hebben voor onderwijs).

De regionale positie van Veldhoven

Na een paar decennia waarin rijk en provincie de touwtjes stevig in handen hadden, hebben we een aantal jaren gehad waarbij veel verantwoordelijkheden bij de gemeenten terecht zijn gekomen. De afgelopen jaren zien we de trend dat steeds meer taken via regionale samenwerking worden opgepakt. Denk maar aan wonen, energie en economie. De regionale samenwerkingsverbanden ontwikkelen zich voortdurend en ook de verhouding tussen de gemeenten onderling en met andere (regionaal opererende) partners, zoals stichting Brainport, het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, zorgaanbieders verandert.

De aandacht die het rijk voor deze regio heeft, zorgt ook voor een nieuw speelveld. Met de Brainport- en Beethovendeal komen er miljoenen naar deze regio, maar wordt er ook gevraagd om inzet van capaciteit én middelen van de gemeenten in de regio.

Veldhoven is in dat speelveld op dit moment zowel de kleinste van de grote, als de grootste van de kleine gemeenten. Al deze ontwikkelingen vragen dat Veldhoven een goed beeld heeft van wat de verschillende regionale samenwerkingen (zowel met overheden als andere partners) betekenen voor de opgaven die er spelen.

Aanbeveling: stel een visie op voor de regionale positionering van Veldhoven

De gemeente beschikt al over een bestuurlijke toekomstvisie. Het speelveld is ondertussen flink gewijzigd en is zelfs nog complexer geworden dan het al was. Een actuele en goed doordachte visie over onze regionale positionering zal ons helpen de juiste keuzes te kunnen maken.

Brainport na de schaa sprong

De regio maakt momenteel een schaa sprong door, mede dankzij het succesvolle economische beleid van de afgelopen twee decennia. Dit brengt welvaart, maar ook uitdagingen. Daarom is het tijd om na te denken over de verdere toekomst. Mondiaal ontstaan nieuwe inzichten over duurzame economische systemen, zoals groene groei, de-growth/postgroei, brede welvaart en de donut-economie.

De huidige manier van ongeremde groei legt structureel een zware druk op onze systemen (woningmarkt, infrastructuur, arbeidsmarkt, zorg en ecologie) en leunt sterk op buitenlandse kennis en arbeid. Dit roept de vraag op of dit op de lange termijn houdbaar is. Daarnaast moeten we nadenken over rechtvaardige groei: wat is eerlijk richting huidige en toekomstige inwoners, maar ook richting andere regio's? Hoewel we nog geen vastomlijnde koers hebben, willen we hierover tijdig het gesprek aangaan met de regio.

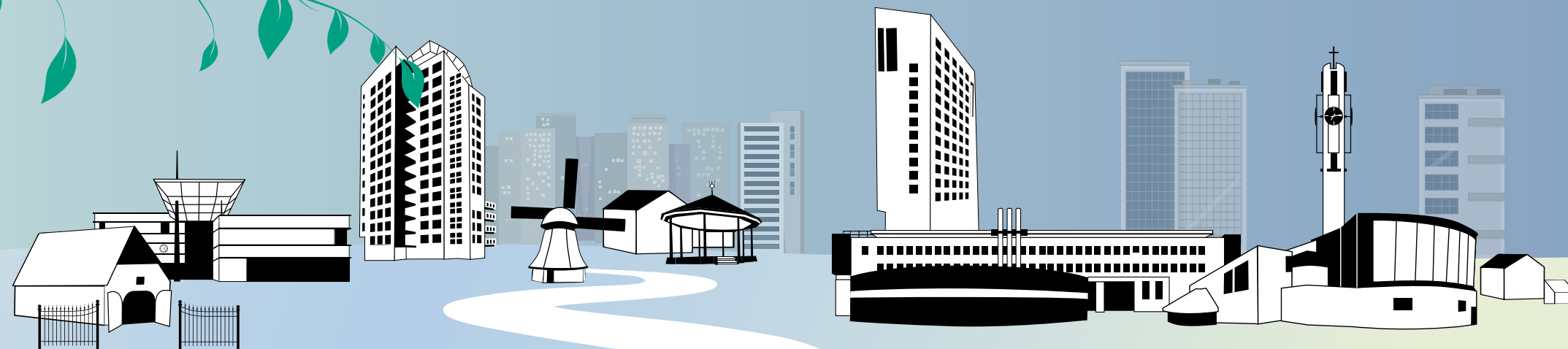

Aanbeveling: agendeer de komende jaren de vraag in de regio hoe deze zich verder moet ontwikkelen na de huidige schaa sprong

We willen als Veldhoven niet dat een nieuwe economische koers ons overkomt, maar willen daar actief over meedenken. Om dat gesprek goed te voeren, is het ook van belang dat Veldhoven zelf een goed beeld heeft van welke (economische) activiteiten een bijdrage leveren aan onze kwaliteit van leven en de kwaliteit van onze Veldhovense samenleving.

De keuzes van Veldhoven

In dit deel van de visie staan de keuzes die Veldhoven al heeft gemaakt. Het deel is gebaseerd op de Inwonersvisie op gemeente Veldhoven – Op weg naar 2040. Aan de thema's en daar aan gekoppelde opgaven en wensen die uit de samenleving komen, zijn nieuwe thema's, opgaven en (grotendeels) al gemaakte keuzes toegevoegd. Samen geeft dit een beeld van de koers die Veldhoven de afgelopen jaren heeft ingezet.

Op bijlage 2 staat een tabel, die in beeld brengt hoe de negen thema's bijdragen aan de drie vergezichten.

Stad die groeit op dorpse waarden

Over de kwaliteit van de leefomgeving vanuit het perspectief van verstedelijking, het dorpse gevoel, ontmoeten, groei en identiteit

Wat is de opgave?

Veldhoven bestaat inmiddels meer dan honderd jaar. Op 1 mei 1921 werden de gemeenten Veldhoven, Meerveldhoven, Oerle en Zeelst samengevoegd tot de nieuwe gemeente Veldhoven. Sindsdien heeft Veldhoven een sterke groei doorgemaakt, vooral vanaf 1950, met gemiddeld 500 nieuwe inwoners per jaar. In de eerste jaren was dat vooral dankzij de industrie in Eindhoven. In rap tempo werden moderne woonwijken uit de grond gestampt om de nieuwkomers in deze regio, die onder meer bij Philips en DAF gingen werken, te huisvesten.

Die forse groei heeft ervoor gezorgd dat Veldhoven in ruimtelijk opzicht al lang geen echt dorp meer is. Hoe bijzonder is het dan, dat veel Veldhovenaren de gemeente nog steeds als dorp ervaren? Dat zegt veel over de manier waarop de nieuwkomers al die jaren zijn opgevangen en hoe de samenleving van Veldhoven de oude dorpse waarden heeft weten te koesteren. Veldhoven blijft ook de komende jaren flink groeien, en dat zal naar verwachting ook nog wel enige tijd zo blijven - zolang het economisch goed blijft gaan in deze regio.

Dat betekent niet dat er geen grenzen of randvoorwaarden zouden moeten zijn. We willen negatieve ontwikkelingen, zoals gentrificatie – waarbij 'Jan Modaal' uit een wijk wordt verdrongen door de stijgende huizenprijzen – en verstening voorkomen. De groei moet juist een middel zijn om Veldhoven aantrekkelijk te houden en zelfs wel nog aantrekkelijker te maken.

In dat aantrekkelijk houden van Veldhoven ligt dan ook een belangrijke opgave. Daarbij is het van belang dat we een duidelijk verhaal over het DNA en de identiteit van Veldhoven hebben.

Aspecten van dat DNA zijn onder meer de dorpse waarden, de overzichtelijke structuren en een sterke trots! Trots op de oude dorpskernen, op nieuwe wijken, op dat we door ASML internationaal op de kaart staan, op ons voorzieningsniveau en op het lef en de ondernemingsdrift die Veldhoven kenmerken.

Wat staat er in de inwonersvisie?

De meerderheid van de mensen die wij spraken, vindt het prettig om in Veldhoven te wonen en is veelal positief. Het dorpse karakter is hierbij een belangrijke factor. Mensen waarderen dat Veldhoven een rustige plek is met groen en een ons-kent-ons cultuur, maar wel dicht bij de stad als het nodig is en met alle benodigde voorzieningen. We zien dat er waardering is voor de eigen dorpskernen, wijken en identiteiten.

In 2040 heeft Veldhoven met succes haar dorpse karakter weten te behouden, terwijl het ook een bloeiende, internationale gemeenschap is geworden. Dit is bereikt door een zorgvuldige balans tussen de waarden van kleinschaligheid en de dynamiek van stedelijke ontwikkeling. De inzet van de gemeenschap voor het vinden van nieuwe vormen van verbondenheid, die zowel de 'oude' als de 'nieuwe' Veldhovenaren omarmen, speelt hierin een cruciale rol. Dit heeft geleid tot een unieke mix van het dorpse karakter en stedelijke voorzieningen, waarbij het behoud van de eigen identiteit en het gevoel van onderlinge verbondenheid centraal staan.

De samenleving wil:

- Evenwicht tussen het gevoel van een dorp en het leven in een grote stad
- Het dorpsgevoel behouden
- Openstaan voor verandering
- Een nieuw verhaal over samen één zijn
- Ontmoeting in de buurt

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ Het dorpse gevoel in de samenleving [0].
- ◆ Als randgemeente aanvullende en onderscheidende woonmilieus bieden aan het stedelijke gebied, waarbij de kracht van een compacte overzichtelijke gemeente wordt benut [i].
- ◆ De groei van Veldhoven mag er niet toe leiden dat de kwaliteit van leven in Veldhoven minder wordt. Sterker nog, de groei moet er juist voor zorgen dat alle Veldhovenaren er op vooruitgaan (ten opzichte van een situatie zonder verdere groei). [*]

Waar geloven we in?

Mensen maken de stad (of het dorp).

De kwaliteit van de leefomgeving gaat hand in hand met de kwaliteit van de samenleving.

Waar kiezen we voor:

- ◆ Behoud van het karakter van het historische centrum van de oude dorpskernen en gehuchten (Zandoerle, Oerle, Veldhoven-dorp, Zeelst, Meerveldhoven) [12];
- ◆ We verstedelijken met een menselijke maat. Dat gaat niet zozeer over dichtheden of bouwhoogtes, maar veel meer over het faciliteren van ontmoeting, logische clusters, identiteit, voldoende groen en de bereikbaarheid van voorzieningen. We sturen op de indicatoren voor Brede Welvaart³ als instrument om balans tussen economische en sociale ontwikkeling te bewaken. [*]
- ◆ Veldhoven blijft erop inzetten om tegemoet te komen aan de vraag naar woningen en ruimte om te ondernemen. Dit doen we vooral door in te zetten op inbreiding en transformatie. Daarbij is veel aandacht voor kwaliteit en leefbaarheid. Dat betekent dat er in Veldhoven geen grootschalige uitleglocaties voor woningbouw meer worden ontwikkeld en er ook geen 'sprong over de A67' komt [9, 12].
- ◆ De verdere verstedelijking van Veldhoven wordt vooral opgevangen langs de lijn Hovenring-Heerbaan-Citycentrum-Burgemeester van Hoofflaan-Run. We noemen dat de 'Sterk Stedelijke Structuur' [12].
- ◆ In het Veldhovense beleid voor ruimtelijke ordening is het nodig om rekening te houden met reistijd en routes voor langzaam verkeer bij het plaatsen van voorzieningen. We zorgen ervoor dat voorzieningen op loop- of fietsafstand bereikbaar zijn, zodat langzaam verkeer een makkelijke en aantrekkelijke manier van verplaatsen wordt [17].

3. Regionale monitor Brede Welvaart (CBS) - <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/regionale-monitor-brede-welvaart>

De Veldhovenaar heeft het prima voor elkaar

Over onze producten en diensten gericht op de kwaliteit van leven van de individuele inwoner: gezondheid, bewegen, zelfredzaamheid, jeugd, onderwijs, opgroeien, opvoeden, zorg, ouder worden, Wmo, schuldhulpverlening, veiligheid (sociaal).

Wat is de opgave?

Door de economische groei in de regio blijft het aantal inwoners in Veldhoven de komende jaren toenemen. Eind 2024 telt Veldhoven ca. 47.600 inwoners. Naar verwachting zal Veldhoven in 2028 de grens van 50.000 inwoners passeren. Anders dan sommige andere gemeenten in het land, hebben we voorlopig dus nog niet te maken met krimp. Die groei komt bovendien vooral door immigratie van kenniswerkers, arbeidsmigranten, statushouders, vluchtelingen, ontheemden. Meer inwoners betekent ook dat de gemeente de zorg voor meer mensen heeft. Als we ons beleid laten zoals het is, betekent dat meer uitkeringen, meer Wmo-voorzieningen, meer jeugdzorg, en ga zo maar door. Het is dus niet alleen zaak om de gemeentelijke dienstverlening tijdig te laten meegroeien met de verschillende doelgroepen, maar ook om te kijken hoe we de noodzaak tot het gebruik maken van die voorzieningen voor kunnen zijn, bijvoorbeeld door meer in te zetten op preventie – zorgen dat problemen worden voorkomen of in een vroeg stadium worden aangepakt – en normaliseren – het besef onder inwoners dat veel uitdagingen in het leven normaal zijn en binnen de eigen kracht van inwoners of de sociale basis kunnen worden opgelost.

De (dubbele) vergrijzing, toenemende arbeidstekorten in onder meer zorg en onderwijs en de situatie op de woningmarkt dwingen ons tot nadenken over slimme oplossingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ Wij willen een aantrekkelijke gemeente zijn waar inwoners en bezoekers zich thuis en veilig voelen. [4]

Waar geloven we in?

- ◆ Wij geloven in de eigen kracht van onze inwoners [1];
- ◆ We geloven in een integrale aanpak. Op het vlak van welzijn en gezondheid hanteren we het uitgangspunt van 'positieve gezondheid' [1];
- ◆ Het aanpassen van onze gemeentelijke producten en diensten aan de wensen onze meer divers geworden samenleving maar bijvoorbeeld ook de internationalisering van het onderwijs vinden wij een belangrijke ontwikkeling [0,1];

Waar kiezen we voor:

- ◆ We zetten in op preventie, onder meer op het vlak van leefbaarheid, sport & beweging en kansengelijkheid [2];
- ◆ We stimuleren (en helpen onze inwoners waar dat nodig is) om voorbereid te zijn op elke levensfase [2];
- ◆ De gemeente biedt een vangnet voor wie dat nodig heeft. We proberen zoveel mogelijk problemen te voorkomen en/of op te laten vangen door de 'samenredzame' samenleving, maar waar dat niet lukt, moet de gemeente in een vangnet voorzien [2];
- ◆ We zorgen ervoor dat kinderen - zoveel als mogelijk - dichtbij huis naar school kunnen en gebruik kunnen maken van een voorschoolse voorziening [3];
- ◆ Wij willen dat kinderen en jongeren opgroeien tot zelfredzame burgers die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving [3];
- ◆ We hebben het streven om iedereen die als statushouder, asielzoeker met talenten en capaciteiten of als ontheemde in onze gemeente verblijft, perspectievolle hulp en ondersteuning te bieden, gericht op zelfredzaamheid en participatie. [5]

Een sterke gemeenschap

Over onze producten en diensten gericht op de kwaliteit van de sociale omgeving: samenredzaamheid, internationalisering, vluchtelingen, verenigingsleven, vrijwilligers, toegankelijkheid, inclusie, ontmoeting, meedoen

Wat is de opgave?

Door de economische groei in de regio, blijft het aantal inwoners in Veldhoven de komende jaren toenemen in aantal, maar ook in diversiteit. Voor de brede welvaart is de kwaliteit van de samenleving van groot belang. Die kwaliteit wordt onder meer bepaald door de sociale cohesie.

Die sociale cohesie bepaalt ook de veerkracht van de samenleving. Dat is hard nodig om als Veldhoven de opgaven van de toekomst aan te kunnen. De (dubbele) vergrijzing, het toenemend arbeidstekort in de zorg en de situatie op de woningmarkt dwingen ons tot nadenken over slimme oplossingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Maar ook maatschappelijke ontwikkelingen als individualisering en polarisering, bedreigen de kwaliteit van onze samenleving. Mensen wonen ook steeds langer zelfstandig, wat meer vraagt van hun zelfredzaamheid en die van hun omgeving.

De samenleving moet daarvoor 'samenredzaam' zijn. Dit benadrukt het belang van onderlinge steun in het eigen netwerk en de gemeenschap. Mensen helpen elkaar en bouwen op hun sociale contacten en kennen en vertrouwen elkaar. Voor samenredzaamheid is het belangrijk dat inwoners elkaar kennen en vertrouwen.

Wat staat er in de inwonersvisie?

De Veldhovense samenleving wordt internationaler en multicultureler, met name door de aanwezigheid van (bedrijven rond) ASML. Dat wordt overwegend als positief en waardevol gezien: de aanwezigheid van ASML biedt kansen voor voorspoed waar iedereen van mee kan en mag profiteren. Tegelijkertijd zitten hier ook uitdagingen die we terugzien in een aantal aspecten van het samenleven, zoals een krappe woningmarkt en kosten voor levensonderhoud. Dit kan het voor mensen met een lager inkomen of toekomstige generaties moeilijk maken om in de regio te blijven wonen.

Voor mensen met een beperking (dit kan zowel fysiek als mentaal zijn) zijn sommige delen van Veldhoven niet toegankelijk. Zij willen graag meer hierover te zeggen hebben, bijvoorbeeld bij een nieuw in te richten publieke ruimte. Daarbij speelt heldere communicatie een belangrijke rol. Daarnaast gaat toegankelijkheid ook over wie mee kan doen en mee kan bepalen in de samenleving. Een belangrijk aandachtspunt voor Veldhoven in de toekomst is om mensen hierin te faciliteren.

In 2040 heeft Veldhoven zich ontwikkeld tot een hechte, inclusieve, bruisende internationale gemeenschap waarin de groeiende diversiteit niet alleen wordt gevierd maar ook actief wordt benut om de sociale samenhang en leefbaarheid te versterken. Dit heeft Veldhoven getransformeerd tot een groene, dynamische en internationale plek, waar iedereen, ongeacht herkomst of verblijfsduur, zich thuis voelt en actief bijdraagt aan het gemeenschapsleven. De aanwezigheid van internationale bedrijven zoals ASML heeft de diversiteit verder vergroot, wat de gemeente heeft aangegrepen als een kans om van Veldhoven een voorbeeld van een succesvolle multiculturele samenleving te maken.

De samenleving wil:

- Verschillende culturen samenbrengen
- Zich aan elkaar aanpassen
- Nieuw verenigingsleven
- Verenigingen als zingeving behouden
- Een actieve samenleving met nieuwkomers
- Samenleven met tijdelijke bewoners
- Waardering voor en organiseren van vrijwilligerswerk
- Ontmoeting actief bevorderen
- Actief betrokken worden
- Toegankelijkheid met de menselijke maat

Wat willen we bereiken of behouden:

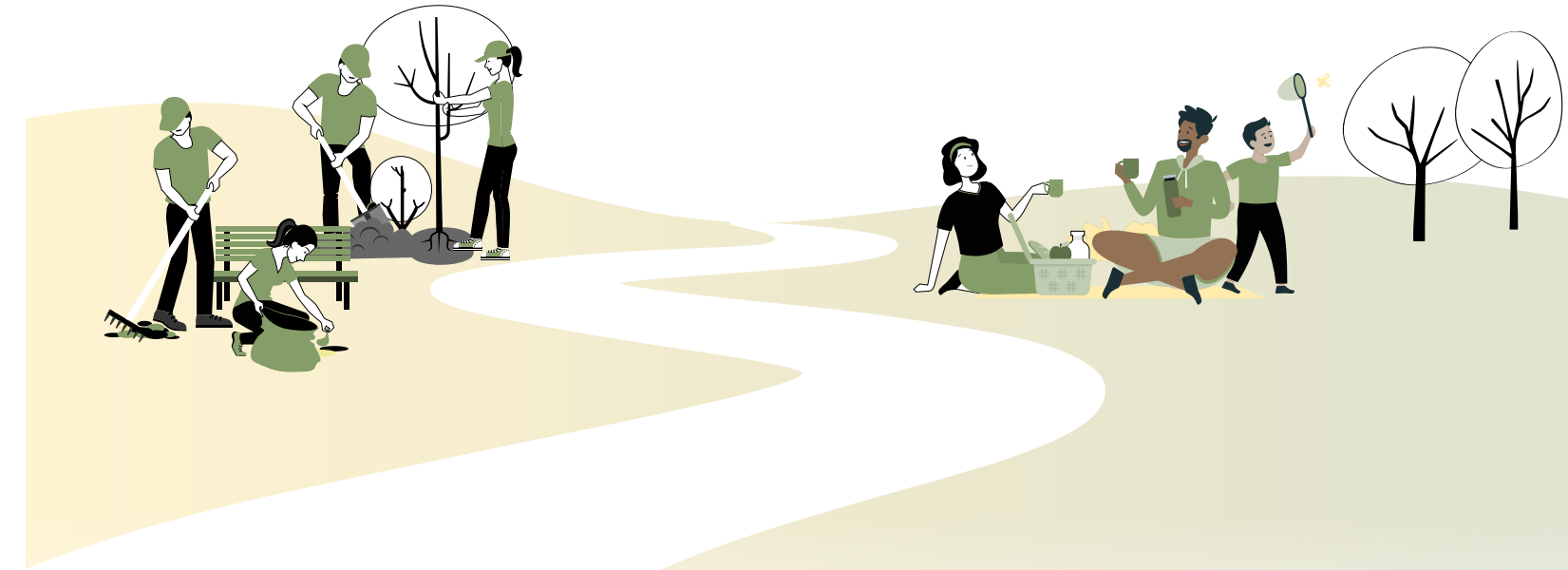
- ◆ Een sterke sociale cohesie en daarmee samenredzaamheid; [2]
- ◆ Wij streven naar een inclusieve veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen mee kan doen in de breedste zin van het woord, ook in situaties waar bijvoorbeeld sprake is van armoede of beperkingen [2, 3];

Waar geloven we in?

- ◆ Dat een sterke sociale basis en een sterke sociale cohesie belangrijk zijn om als samenleving de opgaven die op ons afkomen op te vangen. Zeker op het moment dat de vraag naar ondersteuning de mogelijkheden van de overheden ver overstijgt. [2]
- ◆ Wij geloven in de 'samenredzaamheid' van de samenleving. [2]
- ◆ Wij geloven in een inclusie samenleving;
- ◆ Dat het hebben van (betaald) werk of een maatschappelijke taak belangrijk is voor een sterke sociale basis. Niet alleen voor het inkomen, maar ook om actief deel uit te maken van de samenleving.

Waar kiezen we voor:

- ◆ De gemeente kiest ervoor in te zetten op het vergroten van sociale cohesie [2, 6];
- ◆ We stimuleren en faciliteren het 'ontmoeten'. Onder meer door ontmoetingsplekken te creëren in de buitenruimte, maar ook in nieuwbouw en zorg te dragen voor de goede spreiding van wijkvoorzieningen [0, 6];
- ◆ Aandacht te hebben voor de nabijheid van banen, banen voor elk opleidingsniveau én banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bedrijven zorgen voor deze banen. Het is daarom van belang dat een divers palet van bedrijven zich lokaal kan blijven ontwikkelen [2].

Een aantrekkelijk groen en veilig Veldhoven

Over de kwaliteit en het functioneren van onze fysieke leefomgeving en ecologische systemen, vanuit het perspectief van duurzame energie, circulariteit, biodiversiteit en ecologie, klimaatbestendig, groen (stedelijk en natuur), 'schoon, gezond en veilig', water, openbare ruimte, veiligheid (fysiek)

Wat is de opgave?

Een vitale leefomgeving is cruciaal voor de gezondheid van onze inwoners en werknemers. Om nu en in de toekomst te kunnen leven en ondernemen in Veldhoven, hebben we een veerkrachtige leefomgeving nodig. Denk bijvoorbeeld aan schone lucht, en bodem, veilig en voldoende (drink)water, droge voeten en verkoeling, schone energie om te wonen, vervoeren en ondernemen en ruimte om te bewegen en te recreëren. Ook de esthetische waarde van de leefomgeving draagt bij aan het woongenot en de uitstraling van Veldhoven, waarbij groen en water onmisbaar zijn.

Groen speelt bovendien een belangrijke rol in de klimaatopgave. Het zorgt voor verkoeling, helpt water op te vangen en voorkomt zowel overstroming, als uitdroging van de bodem. Biodiversiteit is hierbij een belangrijke bondgenoot: gezonde ecosystemen fungeren als natuurlijke buffers bij overstromingen en droogte en zijn essentieel voor voedselproductie.

We moeten er verder voor zorgen dat Veldhoven (en de rest van de planeet) in de toekomst een fijne plek blijft om te leven. Daarom proberen we onze impact op ‘later’ en ‘elders’ te beperken. Dat betekent dat we in lijn met het klimaatakkoord onze uitstoot door energie, mobiliteit, industrie en materialen beperken. Een aandachtspunt hierbij, is de toegang tot, en betaalbaarheid van basisvoorzieningen, zoals energie voor alle inwoners en ondernemers behouden blijven en worden lusten en lasten eerlijk verdeeld. Hiervoor is een robuust energiesysteem nodig op basis van hernieuwbare bronnen (elektriciteit en warmte). Verder zetten we samen met de regio in op een circulaire economie, waarin grondstoffen efficiënter en duurzamer worden gebruikt. Dit vermindert onze ecologische impact en creëert toekomstbestendige economische kansen.

We werken verder aan een Veldhovense leefomgeving, die vrij is van schadelijke invloeden voor mens, dier en milieu en bijdraagt aan de gezondheid van mensen. We dringen daarom vervuiling van lucht, bodem en water terug, minimaliseren hinder door bijvoorbeeld geluid en geur, en voorkomen we onveilige situaties door bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen.

Er wordt flink gebouwd in Veldhoven. Als we dat niet zorgvuldig doen, gaat het ten koste van de kwaliteit van onze leefomgeving. Niet alleen het groen, maar ook op het vlak van gezondheid (verontreiniging), gevaar (bijv. opslag ammoniak, of vervoer brandstoffen), en sociale veiligheid in openbare ruimte. Tegelijkertijd biedt de schaa sprong de gelegenheid om de leefomgeving verder te versterken. Onze opgave is dan ook niet alleen om negatieve effecten

op luchtkwaliteit, energie, natuur, klimaat en veiligheid te beperken, maar juist om deze groei te benutten om de leefomgeving structureel te verbeteren.

Wat staat er in de inwonersvisie?

Voor veel Veldhovenaren is het groene karakter een belangrijk element waardoor het fijn wonen is in Veldhoven. Mensen benoemen hoe belangrijk de natuur om Veldhoven heen is. Dit is voor mensen ook een uitdrukkelijke reden om in Veldhoven te willen (blijven) wonen. Tegelijkertijd spreken mensen hun angst uit: er wordt meer en meer gebouwd, waardoor groen en natuur niet meer vanzelfsprekend voldoende plek krijgen. Bovendien is veel natuur niet (meer) in de dorpskernen terug te vinden maar om de kernen heen. Hierdoor ervaren mensen minder groen op dagelijkse basis in de kernen.

In 2040 heeft Veldhoven zich met succes ontwikkeld tot een groene, leefbare gemeente die zowel de lokale als internationale gemeenschap omarmt. Door slimme combinaties van groenbehoud en -ontwikkeling met de groeiende en veranderende behoeften van haar inwoners, heeft Veldhoven bewezen dat duurzaamheid, leefbaarheid en sociale inclusie hand in hand kunnen gaan. Ook hier werkt Veldhoven waar het kan samen met de regio – of neemt zelf het initiatief als dat moet.

De samenleving wil:

- Groen en groei in evenwicht
- Ruimte behouden
- Meer groen

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ In 2040 leven we in Veldhoven op een volhoudbare manier in balans met onze directe omgeving en binnen de draagkracht van de aarde als geheel. We streven daarom naar een:
 - Een klimaatneutrale en energieneutrale gemeente;
 - Een natuurinclusieve en groene gemeente;

- Een waterrobuuste en klimaatbestendige gemeente;
- Een circulaire gemeente;
- Een schone, gezonde en veilige gemeente;
- ◆ De hoeveelheid en kwaliteit van de groene inrichting van Veldhoven behouden en waar mogelijk versterken;

Waar geloven we in?

- ◆ Dat een vitale, aantrekkelijke groene en veilige buitenruimte van belang is voor de gezondheid en het welzijn van onze inwoners en ondernemers/werknemers en recreanten/bezoekers;
- ◆ Dat we samen met onze partners, inwoners en ondernemers onze lokale verantwoordelijkheid moeten nemen en problemen niet voor ons uit moeten schuiven.

Waar kiezen we voor:

- ◆ We zetten in op duurzame energie en voldoen minimaal aan nationale en regionale afspraken [11]:
 - Besparing van energie (elektriciteit en warmte) door gebouwen te isoleren en andere energiebesparende maatregelen te nemen. We ondersteunen inwoners en ondernemers in onze gemeente hierbij, maar we geven ook zelf het goede voorbeeld voor onze eigen organisatie en gebouwen [10, 11];
 - Duurzame warmte: we werken aan alternatieven voor aardgas, die betaalbaar, duurzaam en toegankelijk zijn voor al onze inwoners en ondernemers [8, 11];
 - Opwek hernieuwbare energie: we wekken zoveel mogelijk energie op binnen de eigen gemeente [10, 11];
 - Duurzame mobiliteit: we zetten in op uitstootvrije mobiliteit. We bevorderen duurzame vervoersvormen zoals OV, fiets en lopen. Daarnaast faciliteren we elektrisch vervoer [17];
 - Duurzame industrie [8];
- ◆ Groen en natuur: We behouden en versterken de hoeveelheid en kwaliteit van groen en natuurwaarden in onze gemeente (zoals biodiversiteit, ecologische waarde, belevingswaarde)
 - We gaan voor een toekomstgerichte groene inrichting van de leefomgeving, zowel in woonwijken, op werklocaties als in overige delen van onze gemeente. We doen dat aan de hand van de Brainport Principes en andere bovenlokale afspraken. We maken hierbij duurzame afwegingen [7,9,15].

- De ‘groene vingers’ worden behouden en waar mogelijk versterkt. Dit betekent dat inbreidingen in en langs de groene vingers altijd passend dienen te zijn bij het groene karakter van de groene vingers [12];
- Natuurinclusief ontwerpen en (ver)bouwen: bij nieuwbouw, wijzigingen in bestaande gebouwen (bijvoorbeeld isoleren) en inrichting van openbare ruimte houden we rekening met aanwezige flora en fauna en nemen we maatregelen om deze te behouden of te versterken [12]
- ◆ Duurzame afwegingen maken als het gaat om multifunctioneel ruimtegebruik. Denk hierbij aan groen implementeren, ontmoetingsplaatsen, groene energie, duurzame verlichting en waterrobuuste omgeving. Waardoor gezonde wijken in het groen ontstaan [7].
- ◆ Klimaatbestendig: we werken aan een ruimtelijke inrichting van Veldhoven die omstandigheden als gevolg van klimaatverandering op kan vangen (hitte, droogte en wateroverlast) [7]
- ◆ Circulair: door minder materialen toe te passen en deze beter, langer en opnieuw te gebruiken werken we toe naar een circulaire economie. We faciliteren onze inwoners, bijvoorbeeld via ons afvalbeleid en de milieustraat, het werken aan duurzamere ketens in de bouw en het stimuleren circulair ondernemen [12].
- ◆ Schoon, gezond en veilig: we werken aan een Veldhovense leefomgeving die vrij is van schadelijke invloeden en bijdraagt aan de gezondheid. We werken aan gezonde woonwijken en werklocaties. [12]
- ◆ Onze ambitie is een duurzaam, veilig, bereikbaar, inclusief, gezond en leefbaar mobiliteitssysteem. Zonder aanpassingen in het mobiliteitsbeleid loopt het huidige mobiliteitssysteem vast en komt een gezonde en duurzame leefomgeving in gevaar [17].

Goed wonen

Over wonen (betaalbaar, divers, beschikbaar), behoud jeugd en doorstroming

Wat is de opgave?

Veldhoven is voor veel mensen een aantrekkelijke gemeente om te wonen. Maar het vinden van een betaalbare woning wordt steeds moeilijker. De woningmarkt is krap, bouwlocaties zijn schaars, bouwkosten stijgen en vakmensen en materialen zijn lastig te krijgen. Wachttijden voor sociale huurwoningen lopen op en veel mensen blijven wonen op een plek die niet meer bij hun situatie past, omdat er te weinig betaalbare alternatieven zijn. Verschillende maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden de woningbehoefte. Onze inwoners worden steeds ouder en blijven zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Er is veel meer behoefte aan woningen voor één of twee personen. Mensen die zorg nodig hebben, wonen minder vaak in zorginstellingen. Ook neemt het aantal nieuwkomers toe en stijgende woonlasten, zoals energiekosten, maken betaalbaar wonen extra uitdagend. De opgave is om voldoende woningen te realiseren die passen bij de toekomstige behoeften van een groeiend en divers Veldhoven.

Het spanningsveld tussen ambities en mogelijkheden vraagt om duidelijke bestuurlijke keuzes en maatschappelijke bewustwording. Inwoners en woningzoekenden moeten zich realiseren dat deze uitdaging het aanzien van Veldhoven en de woningvoorraad zal veranderen. Samen moeten we ruimte maken voor nieuwe en veranderende woonbehoeften.

De opgave ligt in het creëren van gezonde, diverse en leefbare woonomgevingen, waarin iedereen zijn woonwensen kan vervullen. Zo blijft Veldhoven voor alle inwoners een fijne plek om te wonen en leven. Dit doen we samen met partners, bewoners en woningzoekenden. Werken aan goed wonen in Veldhoven is een belangrijk onderdeel van de opgave en een gedeelde verantwoordelijkheid.

Wat staat er in de inwonersvisie?

Jongeren die in Veldhoven geboren zijn, willen graag in Veldhoven blijven wonen. Echter, (betaalbare) woningen zijn moeilijk te vinden. Hierdoor zijn zij genooddaakt om uit te wijken naar andere plekken. Het viel daarnaast op dat de jonge mensen (20-30 jaar) die we spraken hier ook graag zouden willen blijven wonen, maar dat praktische zaken, zoals de plek om een bedrijfje op te zetten, hen dwingt om op zoek te gaan naar andere plekken. Ook ouders noemen het gebrek aan woningen voor jonge mensen met gelatenheid; zij ondernemen zelf nog geen actie om initiatieven te ontwikkelen, bijvoorbeeld als collectief-particulier opdrachtgever

De samenleving wil:

- Prioriteit: jeugd moet zich kunnen blijven vestigen
- Doorstroomwoningen voor ouderen
- Creatieve woonvormen
- Hoogbouw (mits logisch en goed uitgelegd)
- Aandacht voor 'expatwijken'
- Actief meedenken over wonen en bouwen

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ We willen dat wonen in Veldhoven beschikbaar en betaalbaar is; [6]
- ◆ De Veldhovense woningvoorraad is passend en toekomstbestendig. Voor iedereen is een geschikte woning, ook voor wie zorg nodig heeft; [6]
- ◆ Veldhoven wil dat inwoners met een zorgvraag kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen in een geschikte woning in hun eigen omgeving; [6]
- ◆ We willen wonen in een vitale en gezonde woonomgeving, met actieve woon- en leefgemeenschappen [6].

Waar geloven we in?

- ◆ De kracht van vitale en gemengde gemeenschappen met passende en toekomstbestendige woningen [6].

Waar kiezen we voor:

- ◆ Woningzoekenden moeten op redelijke termijn een passende woning in Veldhoven kunnen vinden. Dat doen we voor de huidige inwoners, maar ook voor nieuwe mensen die in Veldhoven een woning zoeken [6];
- ◆ Veldhoven streeft ernaar om in ieder geval tot 2040 (gemiddeld) ten minste 400 woningen per jaar te blijven bouwen [1,6];

- ◆ Veldhoven wil een flinke bijdrage blijven leveren aan de vraag naar woningen in de regio. Zo lang er in de regio nog wordt ingezet op economische groei (en dus nieuwe inwoners die een woning zoeken), wil Veldhoven daarin haar steentje bijdragen – dat betekent dat we ook na 2032 een flink bouwtempo willen volhouden als er op dat moment nog steeds sprake is van krapte op de woningmarkt [i];
 - Veldhoven zet in op een toekomstbestendige en passende woningvoorraad, onder meer door:
 - het vergroten van het aanbod voor kleine huishoudens, ouderen en mensen met zorgbehoeften;
 - verbeteren van de doorstroming op de woningmarkt;
 - het bieden van meer ruimte aan spoedzoekers op de woningmarkt;
 - voldoende betaalbare woningen, onder andere in de sociale huur
 - een duurzame, levensloopbestendige woningvoorraad in een aantrekkelijke, inclusieve, klimaatbestendige woonomgeving.
 - een gezonde mix van inwoners en woningtypen, in wijken waar iedereen welkom is;
 - beschikbaarheid van betaalbare, duurzame energie [6,i];
- ◆ We voegen nieuwe aantrekkelijke, meer stedelijke woonmilieus toe en voegen aanvullende en innovatieve woonvormen toe voor meer differentiatie [6];
- ◆ We maken beter gebruik van data om te monitoren en sturen op een passende en toekomstbestendige woningvoorraad [6, *];
- ◆ We geven gebiedsgericht invulling aan deze opgaven [6].

Voorzieningen voor iedereen

Over de kwaliteit van leven vanuit perspectief van maatschappelijke voorzieningen, detailhandel, horeca, sport, cultuur, recreatie, vijftien-minutenstad

Wat is de opgave?

Onder voorzieningen verstaan we de verschillende faciliteiten en diensten in onze gemeente, die bijdragen aan de kwaliteit van leven en het gemak van dagelijkse activiteiten. Voorbeelden zijn onder meer winkels, supermarkten, scholen, gezondheidszorg, openbaar vervoer, parken, recreatiecentra, restaurants, bibliotheek, sportvoorzieningen, wijkgebouwen en speeltuinen.

Recreatieve, sport- en cultuurvoorzieningen hebben een sterk positief effect op lichamelijke en geestelijke gezondheid en bieden daarmee antwoorden op maatschappelijke uitdagingen op het gebied van vitaliteit.

Veldhoven wil graag een vijftien-minutenstad zijn. Dat betekent dat de belangrijkste voorzieningen binnen vijftien minuten lopen of fietsen bereikbaar zijn. Dat heeft een positief effect op verschillende aspecten zoals 'ontmoeten', 'werk-privé balans', 'duurzame mobiliteit', 'gezondheid', 'reuring', 'bruikbaar voor iedereen' en daarmee ook de leefbaarheid. Momenteel is het voorzieningenniveau goed, maar veel maatschappelijke en sportvoorzieningen uit de jaren '60 en '70 voldoen niet meer aan de huidige eisen.

Naast een goede lokale bereikbaarheid is ook de verbinding met Eindhoven en de regio essentieel voor een aantrekkelijk voorzieningenaanbod. De regionale groei (schaalsprong) vergroot de vraag naar gezondheidszorg, onderwijs en sportvoorzieningen, die mee moeten groeien om in de behoeften te blijven voorzien. Daarbij moet oog zijn voor een inclusieve samenleving, waardoor ook nieuwe inwoners goed kunnen meedoen en integreren in Veldhoven. Ook de behoefte aan winkel- en horecaruimte verandert. Veldhoven heeft diverse winkel- en horecagebieden met unieke functies en kwaliteiten. Dit karakter willen we behouden, terwijl het aanbod blijft aansluiten op de groei en diversiteit van de bevolking.

Wat staat er in de inwonersvisie?

Het evenwicht tussen het gevoel van een dorp en het leven in een grote stad. Dit gaat steeds om keuzes maken. Het is belangrijk om te weten wat mensen zo fijn vinden aan het dorpsgevoel. Dit gaat over gezelligheid, vriendelijkheid, het gevoel van samen zijn, elkaar kennen en dingen herkennen. Dit is heel anders dan hoe het in grote steden is,

waar mensen vaak anoniem zijn en meer op zichzelf. Maar mensen in Veldhoven vinden stedelijke dingen zoals een bioscoop en winkelcentrum ook belangrijk voor een fijn leven. Zo hebben ze alles wat ze nodig hebben dichtbij. Ook is Eindhoven, dat nog meer winkels en voorzieningen heeft, maar vijftien minuten fietsen van Veldhoven.

Wat maakt ons samen sterk? Ontmoeting in de buurt. Dit zorgt voor een veilig en verbonden gevoel in de wijk en uiteindelijk in heel Veldhoven. Daarom is het belangrijk dat er plekken zijn in de wijken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Wijkcentra zijn hierin heel belangrijk en moeten zo gezien worden. Het is belangrijk dat er geïnvesteerd wordt in deze plekken, zodat ze een belangrijke rol in de samenleving kunnen blijven spelen.

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ Het huidige (basis-)voorzieningenniveau [*];
- ◆ Dat Veldhoven en de Veldhovenaren goed zijn verbonden op de (bovenlokale) voorzieningen in Eindhoven en de regio [*];
- ◆ Een hoogstaand voorzieningenaanbod in de regio als onderdeel van een concurrerend woon-, werk- en leefklimaat [18];
- ◆ Een optimaal sport- en beweegklimaat, dat mensen uitnodigt om te sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde levensstijl. Het doel is dan ook: ‘Alle Veldhovenaren in beweging’ [28].

Waar geloven we in?

- ◆ De vijftien-minutenstad: De vijftien-minutenstad is een leefbare, duurzame en sociaal inclusieve stad die uitnodigt tot verblijven en elkaar ontmoeten. In de vijftien-minutenstad treffen bewoners binnen vijftien minuten wandelen of fietsen alle essentiële voorzieningen aan [0, 17];
- ◆ Dat cultuur bijdraagt aan maatschappelijke deelname [19];
- ◆ Dat lokale, bovenlokale, regionale én topvoorzieningen ieder op eigen wijze van belang zijn voor het woon-, werk- en leefklimaat én de sociale samenhang in Veldhoven en de regio [18];

Waar kiezen we voor:

- ◆ Veldhoven houdt het voorzieningenniveau op peil, zodat de belangrijkste dagelijkse voorzieningen voor de Veldhovenaren binnen vijftien minuten fietsen zijn te bereiken [*];
- ◆ Als derde gemeente van de Zuidoost Brabant met een ligging in het stedelijke hart van de regio, ligt het voor de hand dat Veldhoven ook een beperkt aantal bovenlokale voorzieningen huisvest (zoals nu al het Maxima Medisch Centrum en congrescentrum Koningshof). Daarom wil Veldhoven actief betrokken zijn bij het gesprek over regionale voorzieningen [*];
- ◆ De transformatie van het Citycentrum zodat dit nog meer een toekomstbestendig kloppend hart voor alle Veldhovenaren is [12];
- ◆ Veldhoven streeft naar compacte, complete en comfortabele winkelgebieden [24];
- ◆ Veldhoven zet zich in om de aanwezige voorzieningen mee te laten groeien met de groei van het aantal inwoners en banen. Dat doen we door investeringen in brede welvaart daar waar mogelijk rechtstreeks te koppelen aan ruimtelijke ontwikkelingen [*];
- ◆ We faciliteren voldoende ontmoetingsplekken, zowel in gebouwen als in openbare ruimte, die aansluiten bij het schaalniveau van de wijk [0, 6];
- ◆ Winkelcentra zijn compact en hebben een elkaar aanvullend profiel [16];
- ◆ Een aanbod aan voorzieningen en evenementen dat in belangrijke mate bijdraagt aan het veraangename van wonen en verblijven in de regio, passend bij de diverse bevolkingssamenstelling van het stedelijk gebied [18];
- ◆ We proberen onze gemeentelijke gebouwen multifunctioneel te gebruiken, zodat de beschikbare ruimte optimaal benut wordt [23];
- ◆ Realisatie van een sport- en beweegvriendelijke openbare ruimte en het beter benutten van parken en groen voor sport en sportieve recreatie [28];
- ◆ Een toegankelijk, aantrekkelijk, betaalbaar en duurzaam aanbod van sportieve ruimte en sportaccommodaties, die bijdragen aan de gemeente en wijken [28].

Betrokken ondernemen en een bereikbaar Veldhoven

Over economie, Brainport, mobiliteit, energie (beschikbaarheid van), arbeidsmarkt en talentontwikkeling

Wat is de opgave?

Schaalsprong Brainport en ontwikkeling HTSM-sector

Veldhoven heeft – vooral dankzij ASML – een ongekend hoog aantal werknemers in verhouding tot het aantal inwoners en die groei lijkt nog even door te zetten. Op dit moment is Veldhoven de vierde gemeente in Nederland, als het gaat om de verhouding banen-woningen. We verwachten dat we in 2030 op de derde plek staan. Dat betekent dat sommige bedrijven zich alleen kunnen doorontwikkelen, door werknemers vanuit het buitenland te halen. Dat lukt alleen als onze regio een aantrekkelijke plek is om te wonen, werken en leven.

Belang van MKB voor een leefbaar Veldhoven

Veldhoven is een aantrekkelijke gemeente om te ondernemen. Mkb-ondernemers vervullen met hun ondernemerschap vaak een sociale functie en hebben daardoor grote maatschappelijke waarde. Het wordt wel steeds moeilijker voor ondernemers in Veldhoven om ruimte en financiering te vinden om te kunnen ondernemen. Er is nauwelijks aanbod van nieuwe kavels, en als er al panden op de reguliere markt vrijkomen, dan zijn de prijzen fors gestegen en niet betaalbaar. Daarnaast zijn vakmensen steeds moeilijker te krijgen (tekorten op de arbeidsmarkt), en zorgen de mobiliteitstransitie, het woningbouwtekort, de opgave met betrekking tot circulariteit én de energietransitie, voor ruimteclaims op de bestaande werklocaties. De opgave ligt in het voorzien in voldoende passende werklocaties in onze regio, waarbij de bedrijven op de juiste plek kunnen ondernemen en er voor de meeste inwoners een passende baan in de buurt is.

Energie

Het energienetwerk vormt een obstakel bij de uitvoering van het verstedelijkingsakkoord en de economische groei. De energietransitie legt een steeds grotere druk op het elektriciteitsnet. Om ambities op het gebied van woningbouw, mobiliteit, bedrijfsuitbreiding en verduurzaming van productieprocessen te realiseren, is een flinke uitbreiding en verzwaring van het netwerk nodig. Daarnaast moet het gebruik van energie flexibeler en versneld worden aangepast.

Mobiliteit

Meer inwoners, werkplekken en voorzieningen zorgen voor extra verkeer binnen Veldhoven en naar andere bestemmingen. Nu al leidt dit, vooral tijdens spitsuren, tot drukte. Zonder aanpassingen in het mobiliteitsbeleid raakt het huidige systeem overbelast, met negatieve gevolgen voor een gezonde en duurzame leefomgeving.

Wat staat er in de inwonersvisie:

Economische groei wordt gezien als een kans om de levenskwaliteit voor alle inwoners van onze regio te verbeteren.

De hele samenleving mag immers profiteren als het economisch goed gaat. Dat vertaalt zich naar voorzieningen als zorg en onderwijs. Veldhoven werkt samen met de regio om de voordelen van deze groei te spreiden en neemt zelf het initiatief als dat nodig is.

Het doel is een evenwichtige groei die zowel economische als brede welvaart ondersteunt, waarbij iedereen, ongeacht achtergrond, een stem heeft in de toekomst van de gemeente.

Partnerschap tussen inwoners, ondernemers en overheid is essentieel voor het bepalen van de koers en het bewaken van de balans tussen groei en levenskwaliteit.

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ Een bereikbaar Veldhoven [17];
- ◆ Voldoende werkgelegenheid en een lage werkloosheid in Veldhoven én de regio;
- ◆ De economische positie van de Brainportregio [i];
- ◆ Een duurzaam, veilig, bereikbaar, inclusief, gezond en leefbaar mobiliteitssysteem, waarbij ook meer gebruik wordt gemaakt van duurzame vormen van mobiliteit [17];
- ◆ Een betere verkeersveiligheid [1];
- ◆ Voldoende en passende werkmilieus voor zowel de Brainport HTSM sector als lokaal MKB [15];
- ◆ Juiste bedrijf op de juiste plaats [15];
- ◆ Beschikbaarheid van duurzame energie

Waar geloven we in?

- ◆ Dat het lokaal MKB een belangrijke pijler is voor de sociaal-economische ruggengraat van Veldhoven [*];
- ◆ Dat het behoud van ASML (en haar technologie) van groot belang is voor Nederland [i];
- ◆ Dat een transitie naar duurzame mobiliteit noodzakelijk is voor behoud van een gezonde en duurzame leefomgeving in Veldhoven [17].

- ◆ Dat het hebben van (betaald) werk is belangrijk voor een sterke sociale basis [2].

Waar kiezen we voor:

- ◆ Veldhoven blijft het regionale beleid, gericht op economische groei met (voor de hele regio) de focus op enkele topsectoren ondersteunen [13, 15, i];
- ◆ Veldhoven houdt daarbij zelf de focus op de sector ‘Advanced additive manufacturing’ [15, i];
- ◆ Samen met regio en bedrijfsleven zoekt Veldhoven naar mogelijkheden om werklocatie De Run duurzaam bereikbaar te houden [i];
- ◆ Werken bij een bedrijf is onderdeel van het dagelijks leven. Daarom is op de werklocaties inspirerende ruimte nodig met recreatieve waarden voor de werknemers van de bedrijven [16]
- ◆ Veldhoven zet in op een transitie naar duurzame mobiliteit. Dit betekent dat bij personenmobiliteit primair in wordt gezet op voetgangers, fietsers en OV. Stad-, bouw- en bedrijfslogistiek moeten vooral schoner, stiller en veiliger worden [17].
- ◆ Realiseren van voldoende en passende werklocaties waarbij met prioriteit aan de slag wordt gegaan met de (her) ontwikkeling van diverse werkmilieus op De Run en de verdere uitgifte van werklocatie Habraken (schuifruimte, transformatie, herstructurering, intensivering, meervoudig ruimtegebruik) [15, i];
- ◆ We voegen op delen van De Run nieuwe aantrekkelijke gemengde werk-woonmilieus toe voor meer differentiatie (koppeling met onderdeel wonen) [12, 9, i];
- ◆ We maken beter gebruik van data om te monitoren en sturen op een passende en toekomstbestendige voorraad [15];
- ◆ Ervoor zorgen dat er in samenhang met de ambities van wonen en bereikbaarheid en functies van economie, zoals bedrijventerreinen, voldoende capaciteit op het energienetwerk is en voldoende stikstofruimte [13];
- ◆ Circulariteit op werklocaties bevorderen [12];
- ◆ Veldhoven zet samen met de regio in op een uitbreiding van het energienetwerk [13];
- ◆ In afstemming met het bedrijfsleven bekijken of bij deze bedrijven meer kansen gecreëerd kunnen worden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt [16];
- ◆ Samen met de regio in te zetten op de beschikbaarheid van voldoende talent in tech en IT, maar ook ten behoeve van andere kritische sectoren zoals onderwijs, zorg, kinderopvang, bouw, etc. [13].

Samenwerken aan de regio

Over regionale samenwerking (o.a. MRE en SGE) en bestuurlijke relaties (rijk, provincie, GGD, waterschap, etc.)

Wat is de opgave?

De opgaven voor de gemeentelijke overheid worden steeds groter en complexer. Denk aan de duurzaamheidstransities (energie, mobiliteit), jeugdzorg, veiligheid, participatie en transparantie, informatisering en gebruik van data, en ga zo maar door. Tegelijkertijd stijgen de kosten sterk, terwijl bijdragen uit het gemeentefonds vaak onvoldoende zijn en inkomsten uit grondexploitaties afnemen.

Door de decentralisatie van taken is de rol van rijk en provincie afgebouwd, waardoor veel verantwoordelijkheden – zoals economie, ruimtelijke ordening, mobiliteit, duurzaamheid, volkshuisvesting, jeugdzorg en arbeidsmarkt – nu op regionaal niveau liggen.

Duidelijk is dat regionaal samenwerken op thema's als mobiliteit, ruimtelijke ontwikkeling, wonen, werklocaties, economische ontwikkeling, energie, arbeidsmarkt en voorzieningen onontkoombaar is. Niet alleen omdat inwoners, werknemers en ondernemers zich regionaal bewegen, maar ook omdat de opgaven te groot en complex zijn om als gemeente alleen op te lossen.

Veldhoven heeft zich de afgelopen jaren vooral gericht op samenwerking met de negen gemeenten van het Stedelijk Gebied Eindhoven. De opgaven die volgen uit de regionale schaa sprong, waarbij de Brainportregio samen met provincie en rijk optrekt om de technologische positie van deze regio te behouden voor Nederland, vragen om samenwerking op meerdere schaalniveaus: één-op-één met Eindhoven, met de eenentwintig gemeenten van Zuidoost-Brabant, maar soms ook met de Kempengemeenten. Dat maakt het speelveld uitdagend. Veldhoven kan daarin – vanwege ligging en omvang – een verbindende rol spelen

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ Versterken van de positie van Veldhoven in de regio [*];
- ◆ Een nog actievere positie in de regionale samenwerking, waarbij de kracht van Veldhoven het uitgangspunt vormt [25, i].

Waar geloven we in?

- ◆ Veldhoven gelooft in de kracht van een middelgrote gemeente als ideale maat om zowel grotere opgaven het hoofd te bieden, maar toch dicht bij de inwoners te staan. [25, *];
- ◆ Samenwerkingsverbanden op verschillende schaalniveaus moeten elkaar versterken en niet concurrerend zijn met elkaar: samen kunnen we meer dan alleen [26, 27, i];
- ◆ Ook op de arbeidsmarkt zullen we moeten samenwerken, de gemeenten uit de regio vissen uit dezelfde (veel te kleine) vijver om aan voldoende ambtenaren te komen [i];
- ◆ Veldhoven doet ertoe! De rol in de regio, de geografische positie én de betekenis voor niet alleen het Brainportecosysteem, maar ook de landelijke economie zorgen voor een natuurlijke positie [*];

Waar kiezen we voor:

- ◆ Veldhoven werkt actief mee aan de doorontwikkeling van de regionale samenwerking [i];
- ◆ Veldhoven pakt een verbindende of zelfs leidende rol in de regionale samenwerking [*];
- ◆ Onze gezamenlijke ambitie is een sterke regio met behoud van het kenmerkend innovatieve Brainportprofiel en een stabiele sociale basis en vitale leefomgeving voor al onze inwoners. De grote achterliggende opgave is de duurzame verstedelijkingsopgave en de opgaven voor een vitaal landelijk gebied die in onze regio samenkomen met elkaar te verbinden. [27];

Een gemeente voor álle Veldhovenaren

Over communicatie, participatie, netwerk, gemeentelijke organisatie en dienstverlening

Wat is de opgave?

Het recente verleden maakt ons duidelijk dat ontwikkelingen zich niet laten sturen door de overheid, maar dat de keuzes van de overheid wél bepalend zijn voor we hiermee omgaan. Snelle en ingrijpende veranderingen dwingen de overheid haar eigen rol en werkwijze opnieuw te overdenken.

Niet meebewegen is geen optie, want dat tast het draagvlak aan en zet de identiteit en legitimiteit van de overheid onder druk. Het vertrouwen in de overheid staat al onder spanning. Daarom moet de overheid naar nieuwe rollen en werkwijzen vinden, die aansluiten bij de eisen van de moderne samenleving, terwijl ze tegelijkertijd de koers bewaakt.

Dat valt niet mee. De samenleving verwacht veel van de overheid, alleen zijn de wensen van die samenleving niet altijd even eenduidig. Polarisatie rond thema's als asiel en de energietransitie laat zien hoe complex deze opgave is.

Wat staat er in de inwonersvisie:

De samenleving wil:

- Serieus genomen worden;
- Heldere verwachtingen en communicatie;
- Actief opgezocht en betrokken worden;
- Het netwerk uitbreiden.

Wat willen we bereiken of behouden:

- ◆ Het is onze ambitie om met inwoners en partners open gesprekken te voeren, met wederzijdse betrokkenheid, kennis en begrip [20].
- ◆ De gevolgen van de sterke groei van Veldhoven en de regio zorgen voor grote opgaven en uitdagingen op diverse terreinen. Dat vraagt om een gezonde en flexibele organisatie (bestuurlijk en ambtelijk) die dicht bij de inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties van Veldhoven staat. En in de regio zichtbaar en actief is [22].

Waar geloven we in?

- ◆ We geloven dat voorkomen beter is dan genezen. Daarom zetten we daar waar dat mogelijk en effectief is vooral in op preventie [i];
- ◆ Het is belangrijk in contact te blijven met onze bedrijven en hun belangenorganisaties om hun wensen te vertalen naar gemeentelijke opgaven voor de toekomst. We geloven in de kracht van gezamenlijke vooruitgang [16];
- ◆ Dat we daar waar mogelijk het goede voorbeeld moeten geven [i].

Waar kiezen we voor:

- ◆ We gaan in gesprek over ons beleid en onze plannen [20];
- ◆ We gaan aan de slag met structurele participatie via adviesraden, wijkplatforms, inwonerpanel en gebruiken een online platform voor participatie [20];
- ◆ We bieden maatwerk in participatie voor doelgroepen zoals jongeren, ondernemers en anderstaligen [20];
- ◆ We geven inwoners en partners de ruimte om met ideeën en initiatieven te komen [20];
- ◆ We zetten in op een sterk accountmanagement [16];
- ◆ Inwoners, bedrijven en organisaties mogen rekenen op een goede dienstverlening. Hierbij gaat het niet alleen om wat we leveren, maar ook om hoe we dat leveren. In de gemeente Veldhoven staat daarbij de vraag centraal. We staan dan ook voor toegankelijke en passende dienstverlening, waarin we inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties zo goed mogelijk helpen [21];
- ◆ We zorgen voor een overheid die snel, daadkrachtig en betrouwbaar handelt [21];
- ◆ De maatschappelijke opgaven (van buiten) zijn ons leidende principe [22].

bijlagen.

Bijlage 1: **Beleidsdocumenten waarnaar wordt verwezen**

[*]	Nieuwe keuze (nog niet eerder door de raad zo uitgesproken)	-
[i]	Impliciete keuze (keuze die logisch volgt uit andere gemaakte keuzes)	-
[0]	InwonersVisie op gemeente Veldhoven – Veldhoven op weg naar 2040	2024
[1]	Kadernota 2025	2024
[2]	Visie sociaal maatschappelijke ontwikkeling	2024
[3]	Kadernota Focus op alle jeugd	2017
[4]	Integraal veiligheidsplan De Kempen	2023
[5]	Strategisch beleidskader Opvang en huisvesting vluchtelingen	2023
[6]	Woon(zorg)visie: Goed wonen in een groeiend Veldhoven	2023
[7]	Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK)	2024
[8]	Transitievisie Warmte	2021
[9]	Verstedelijkingsakkoord SGE	2022
[10]	Beleidskader hernieuwbare elektriciteit en besparing	2022
[11]	Regionale Energiestrategie	2021
[12]	Omgevingsvisie	2022
[13]	Strategische agenda Brainport	2023
[14]	Convenant Beethoven	2024
[15]	Visie werklocaties	2024
[16]	De economie trekt aan jou!	2016
[17]	Mobiliteitsvisie	2023
[18]	Groots! - Strategie voor samenwerking in het Stedelijk Gebied Eindhoven op het vlak van Voorzieningen & Evenementen	2021
[19]	Cultuur verbindt Veldhoven!	2017
[20]	Visie op participatie	2024
[21]	Visie dienstverlening	2024
[22]	Organisatievisie	2024
[23]	Integraal huisvestingsplan onderwijs	2024
[24]	Detailhandels- en horecavisie gemeente Veldhoven	2024
[25]	Bestuurlijke toekomstvisie gemeente Veldhoven	2015
[26]	Samenwerkingsagenda SGE 2023	2023
[27]	In goede banen – Samenwerkingsakkoord 2023-2026 - MRE	2023
[28]	Visiedocument ‘Veldhoven beweegt!’	2016

Bijlage 2: **Samenhang tussen de vergezichten en de thema's**

	Goed gegroeid	Samen sterk	Klaar voor de toekomst
Stad die groeit op dorpse waarden 	• Verstedelijken met de menselijke maat. • Groei benutten om kwaliteit van leven in Veldhoven te versterken.	• Verstedelijking moet bijdragen aan de identiteit van Veldhoven, door een eigen 'signatuur' te ontwikkelen en aandacht te hebben voor het bouwen van nieuwe iconen. • Aandacht voor voldoende ontmoetingsplekken, zowel binnen als buiten. • Behoud van het dorpse gevoel in de samenleving	• Focus op inbreiding en transformatie. Verstedelijking inzetten als hefboom voor andere opgaven.
De Veldhovenaar heeft het prima voor elkaar 	• Gemeentelijke producten en diensten mee laten groeien met de groei van Veldhoven.	• Werken aan normalisatie, zelfredzaamheid en veerkracht bij de inwoners. • Preventie: samen met de inwoners problemen voorkomen.	• Investeren in de zelfredzaamheid van de inwoners
Een sterke gemeenschap 	• Verstedelijken in balans met sociale waarden. • Samenleving betrekken bij plannen. Heldere communicatie en betekenisvolle participatie.	• Investeren in sociale cohesie. • Integratie en inclusie. • Werken aan een samenredzame samenleving.	• Aandacht voor nabijheid van banen voor elk opleidingsniveau en achtergrond. • In iedere levensfase heb je een rol in de samenleving, ook als je geen betaald werk (meer) hebt.

	Goed gegroeid	Samen sterk	Klaar voor de toekomst
Een aantrekkelijk groen en veilig Veldhoven 	• Verstedelijken in balans met ecologische waarden.	• Preventie is ook zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving.	• We zetten in op duurzame energie en voldoen minimaal aan nationale en regionale afspraken • Klimaatbestendig: we werken aan een ruimtelijke inrichting van Veldhoven die omstandigheden als gevolg van klimaatverandering op kan vangen • We behouden en versterken de hoeveelheid en kwaliteit van groen en natuurwaarden in onze gemeente (zoals biodiversiteit, ecologische waarde, belevingswaarde)
Goed wonen 	• Aandacht voor voldoende en divers woningaanbod.	• Veldhoven zet in op een gezonde mix van inwoners en woningtypen, in wijken waar iedereen zich welkom voelt	• Veldhoven zet in op een toekomstbestendige en passende woningvoorraad
Voorzieningen voor iedereen 	• Voorzieningen mee laten groeien met groei van inwoners.	• We faciliteren onder andere voldoende ontmoetingsplekken, zowel in gebouwen als in openbare ruimte, die aansluiten bij de behoefte en het schaalniveau van de wijk.	• We zorgen voor voorzieningen die bijdragen aan zelf- en samenredzaamheid, sociale cohesie en leefbaarheid in de samenleving.

	Goed gegroeid	Samen sterk	Klaar voor de toekomst
Betrokken ondernemen en een bereikbaar Veldhoven 	• Vinden van een goede balans tussen doorontwikkeling Brainport en behoud van ruimte voor lokaal MKB.	• Het hebben van werk is belangrijk voor het kunnen meedoen aan de samenleving. • Mobiliteit kan kostbaar en tijdrovend zijn. Een goede bereikbaarheid van werk en voorzieningen draagt dan ook bij aan de kwaliteit van leven van onze inwoners.	• Een transitie naar duurzame mobiliteit is noodzakelijk voor behoud van een gezonde en duurzame leefomgeving in Veldhoven. • Behoud van voldoende werkgelegenheid in onze regio. • Een toekomstbestendig en duurzaam economisch systeem in Brainport.
Samenwerken aan de regio 	• Samenwerking in de regio is noodzakelijk om de economische positie van de regio te borgen.	• Om als Veldhoven een stevige positie in de regio te behouden, helpt het om een sterke identiteit te hebben en een unieke bijdrage aan het totaal te bieden.	• Een sterke regionale samenwerking, zodat de kracht van de regio benut wordt om de grote opgaven aan te kunnen, maar de lijnen met de inwoners kort kunnen blijven.
Een gemeente voor de Veldhovenaren 	• De gevolgen van de sterke groei van Veldhoven en de regio zorgen voor grote opgaven en uitdagingen op diverse terreinen. Dat vraagt om een gezonde en flexibele organisatie (bestuurlijk en ambtelijk) die dicht bij de inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties van Veldhoven staat. En in de regio zichtbaar en actief is	• Het is onze ambitie om met inwoners en partners open gesprekken te voeren, met wederzijdse betrokkenheid, kennis en begrip. • We geven inwoners en partners de ruimte om met ideeën en initiatieven te komen.	• De gemeente wil nu en in de toekomst in staat zijn om haar inwoners te helpen en samen de uitdagingen van de toekomst aan te gaan.

Gemeente Veldhoven
Meiveld 1
5501 KA Veldhoven
Postbus 10101
5500 GA Veldhoven

E gemeente@veldhoven.nl
T 14 040

www.veldhoven.nl

